

המקח שער ל"ז והממכר ע"א

שער ל"ז דין הממכר עם חברו שאם ימכור את קרקעו לא ימכרוהו אלא לו. תדע מזה התנאי הוא מלותן הנקראים 'אמונת' וכבר פירשתי' בפסוק האמונת' שלא תתקיים תנאי האמונת' אלא כגון פסוק' בו מעבשו וכמו כן לריך להחכות בזה התנאי ושיאמר המוכר ללוקח הקנייתך מעבשו מדה פלו' בדמיה כך וכך אם ארלה למוכר' ויקנו ממנו בכך והתם היו תנאו קיים דהיבא סקנן נו דמי' כי המיגונא והיו אוחזי מדה ביד המוכר מהקנה איתו אלו התם הוא דהיו התנאי תנאי מקויים ומין לו למוכר הזה שיימכרו אוחזי מדה נשום אדם בעולם באלו הדמים אלא לאותו נוקח ואם מכר אוחזי לאחר בלוחין הדמים ממכרו בטל אף"כ מכר אות' ביותר מלוחין דמים שקנן עם הלוקח הראשון לכל היבט פנמלא"כ"ה יותר יש לו למוכר' למי שיראה ונומכרו קיים לפי שלא עבר על תנאו דאלו תנאו היה על כך וכך דמים והרי מלא ביותר. ותרע שאם התנה התנאי ולא פסק לו דמים ידועים הרי זה אוחזי תנאי בטל והף על פי שהיו המדה ביד המוכר מהתנה לו את התנאי או איננו מפסק לו את הדמים ולא היו הקרקע ביד המוכר מהתנה לו את התנאי הרי אוחזי תנאי כמו בטל יש לו לבצע המדה למוכר אותה לכל מי שיראה ומי פלקחה ממנו הרי מקחו קיים כדג' צפר' המוכ'. (א) ההוא דא"ל לחבריה אי מזביננא לה להאי ארעא לדיך מזביננא לה אול זבנה לאיניש אחרינ' אמר רב יוסף קנה קמא א"ל צבי' והא לא פסק ומנא תימרה דכל היבא דלא פסק לא קנה דתנן המוכר ינו לכרי פסק עד שלא מדד דמיו מותרים מדד עד שלא פסק דמיו אסורין. מאי הוי ענה. מאי הוי ענה כדאמרין ודלמא חומר' דין נכך שאני אמר רב הייב בר אבין עובד' הוה בי רב חסדא ורב חסד' בי רב הונא ופשמיה מהא משך פועלי' והמרו ליתוך ביתו בין פסק עד שלא מדד ובין מדד עד שלא פסק פניה. יכולי' לחזור בהן פרקן והכניסן ליתוך ביתו פסק עד שלא מדד אין פניהם יכולים לחזור בהן מדד עד שלא פסק פניהם יכולים לחזור בהן איתחין לן מהכא מאחר שהשיבו עב זאת הטאלה הא דמשך המרו ופועלי' דכל תנאי שאדם נתנה כהאי גונא לריך שיהא עם פסק דמים ושיהא החפץ ביד המוכר דהא לא קבל ממנו אותה חסובה דין נכך מהוא פסק דמים בלבד שהרי השיבו ודלמא חומר' דין נכך שאני מפסוק הפסק לבדו נמלא דכל תנאי לבדו על זה ענין אינו איעיל עד שיהא עם פסק דמים ויהא הקרקע ברשות מוכר ומהיבא אמרין דהיבא שמכרה המוכר ביותר מלוחין דמים שפסק דהוי הממכר ממכר דג' (ב) צפר' המוכר את הפועלי' ההוא דא"ל לחבריה אי מזביננא להאי ארעא לדיך מזביננא לה במאה זוזי זבנה לאיניש אחרינא בנאה ועשרה אמר רב כהנא קנה קמא. מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד האי זוזי פקודה והלכת' כרב יעקב מנהר פקוד. ואם התנה בפעם התנאי הריני מוכ' לך אותה בדרך שיסומו אותה שלשה בני אדם אם באו שלשה בני אדם אפילו שלא שמו. (ג) אותה שנים מהם לו בכך. אבל אם התנה בפעם התנאי הריני מוכר לך בדרך שיאמרו שלשה בני אדם לא הוי כלום עד שיהא דבור שלשתן שיהא אצלם התנה אותה כמו שיסומו אותה ארבעה בני אדם או כמו שיאמרו ארבעה בני אדם וה"ה ליותר מארבעה עמי לריך שיהיו עם ארבעה ושיהא דבורם שיהא בלתי שומא' ואם באו אותן בני אדם כלם והסכימה דעת כלם לשומא' אחת ואמר הניכר אני רונה שיעשו אחרי' ויסומו אותה שהן יותר בקיאי' בשומא' אין טענת המוכ' טענה ואין חשש' לדבריו כדג' התם א"ל כדשיימי בתלתא חפילו חרי מגו תלתא כדאמרי בתלתא עד דאמרי תלתא כדשיימי בארבעה עד דשיימי ארבעה וב"ה היבא דא"ל כדאמרי בי ארבעה עד דאמרי בי ארבעה כדשיימי בתלתא ות"ז תלתא ושניה וא' ר

זר	שער ל"ז	זהב
(א) ע"ז דף ע"ג ועין ע"ג פ"ט מה'	(ג) ע"ז סג :	
מכירה ס' זמן שהיאל דמיו ונתנתו לג"ט	(ג) אפילו לא שמו אלא שניה כג"ל :	
בשערה :		

המקח שער ל"ח וממכר

אומר ליתו חלתא אחריני דקיס להו טפי אמר רב פפא דינא הוא דמעכבז - מתקיף ליה רב - הוא צדיק דרב יהושע ממאי דהני קיס להו טפי דלמא הני קיס להו טפי . והלכתא כרב הונא צדיק דרב יהושע :

שער ל"ח דין המקח היכא מחולקים על המקח סני הלקוחות . חדע מאס הוי האחד חובע והסני כופר לו והוי המקח ביד האחד מהם או ביד שניהם אין עלינו לפיר' דיו בזה החבור סכבר פיר' דינו בחבור השבועות שחברנו על הדרכים המפורטים סס - אבל מה שאנו לריבים לפרם סס הוא על סני עניינים - העבין הראשון היכא שבאו סני לקוחות והתלו על זה המקח כל א' וא' חוור אני לקחתיו וכחתי דמיו ויהיה האמת עם כל א' וא' בנתינת הדמים דודאי נתנו הדמים אלא שאחי מהם לקחלקיה ודאית וכתן למוכר דמיו צרזון המוכר והא' לקח שלא כדין שכתן למוכר אח הדמים שלא בדגון המוכר . חדע חס יש בצד זה עדות צדורה הולכים אחד הערוס ואס צדור הדבר ביד המוכר ויודע ידיעה צדורה מי הוא שקנה שלא כדרכו ומי הוא שקנה כדרכו יתן המקח לאותו שקנה כדרכו ויהיו הדמים לאותו שקנה שלא כדרכו . כדג' . (ח) בקדושין פר' עפדה יוחסי' כאלמן . בעל המקח לומר ליה מכרתי וזנה לא מכרתי . והיכא שבספק למוכר דבר זה ואינו יודע מי הוא שקנה בחתלה ממונו והיה המקח ביד סני הלקוחות רתוי שיטבע כל א' וא' מהם שאין לו פחות מן המחצית וישלקו אותו מקח מחלה על מחנה וישלקו בני דמים של א' מהם שיחזיר המוכר . (ז) כדג סנים אוחזין בטעיתא זה אומר אני מלאחיה זה הוי אומר אני מחאתיה זה או כלה שלי זה או כלה שלי זה ישבע שאין לו כה פחות מחתיה זה ישבע שאין טו בה פחות מהניה ו חלוקו . ולגביקנח אמרינן מי מליית אמרת חדא קתני זהא זה אהי קתני זה אומר אני מלאחיה זה אומר אני מחאתיה זה אומר כלה שלי זה אומר כלה שלי רב - פפא ואי תימ' רב אשי ואמרי לה צרי רישא במלייה וסיפא במקח וממכר . ואמרינן מקח וממכר נחא אי ממאן נקט מוכר לא לריכא דנקיט מחדויה מחד מדעתיה ונחד בעל כרחיה ולא ידע הי מדעתיה והי בעל כרחיה . והיכא שאקד מהם טען שנקחה כולה והסני טען שנקח חלייה כמלא שהא' לחברו בחניה והמתלוקת הוי על הנחלת וכיון שחין עדים צדיקים זה שטוען כלה שלי ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקים והסני ישבע שאין לו בה פחות מרביע ואותו שטוען כולם שלי אלו רזה לטול המחלת צלל שבושה הרמות בידו - כדג' . (ג) זה או כלה שלי זה אומר חניה שלי זה שטוען כלה ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקי זה שטוען חלייה סני ישבע שאין לו בה פחות מרביע זה נוטל שלשה חלקי' זה נוטל רביע ואמרינן ורבי' דאי אשמעינן מלייה הוי אמיכא מנייה הוא דרמו רבנן שבושע עליה דמורה ואמר חברא ללו מידי חסר בה אחיל ואחפוס ואפגוג בהדיה אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי אימא לא ואי אשמעינן מקח וממכר הוי אמיכא מקח וממכר הוא דרמו רבנן עליה שביעה דמורה ואמר חבראי דמי יהיב ואנא בני דמי יסיבנא הסחא דנריכא לי לדידי אחיל ואפקליה וחבראי ליזיל ולטרח ולזבין נכפסיה אבל מלייה דליכא למימר הכי אימא לא לריכא - העבין הסני היכא שנתנו סני לקוחות מעותיהם לאדם אחד שיקח להם חפץ והפלים לוקח אותו חפץ ולא היה כוננו בשעת לקיחה אלא יהיה המקח לפס א' מהם אין אנו סומכים על כונת הלוקח לומר למי שנתכון לו יהיה המקח איל מה שאנו סומכים כדין לפנינן נתינת המעות שנתן במקח מאס היז

זהב	שער ל"ח	זר
<p>(ה) דייבין דף ע"ב פ"ג ומבואר שם צמד"א צמון שמקחו צירו כו' ורבינו מפס צמותא לטובי ואס צדור הדבר כו' יתן המקח לאותו שקנה כו' הרי צבידור דאיידי דמקחו צדור חן אכתי דרין טעם ממאי לא צדור הדין היכא דאין שקחו צדור ועיין</p>	<p>(3) צמ"ח סי' רד"ג ונסמע ופ"ן סס : ריש צ"ע ורבינו גרם ולא ידע וניסוי' רש"י סס ועיי"ט בתוס' : צ"ע סס :</p>	<p>(ג) צמ"ח סי' רד"ג ונסמע ופ"ן סס : ריש צ"ע ורבינו גרם ולא ידע וניסוי' רש"י סס ועיי"ט בתוס' : צ"ע סס :</p>

המקח שער ל"ח והממכר עב

היו המעות מעורבות פלג זה ופלג זה הרי אנו דנים בכל מה שלקח בלאותן מעות המעורבות יחלוקו בין שמי הלקוחות ואף על פי שהייתם כונתם השליח לשם א' מהם והיה סבור סאותן מעות סאתן בחפץ לאותו שהיה בונתו היו אין אנו הולכים לא אחר דעתו ולא אחר כונתו • אבל אם היה כל צדורה וצדורה ידועה וצדורה לכל א' מהם ונה היו מעט בות ודאי דכל מה שלקח מכל ס' וא' יהיה לכל א' וא' מהם ואין לא' מהם בחלק סקנה נהברו ולא כלום • (ד) וכדג' אמר רבא הכי בי תלתא דיהבי זוזי אחד לנובן להו וזבן אחד מנייהו זבן לכנהו • ולא חננן חלה דנח נר וחסס דליניס איניס לחודיה אבל נר וחסס דליניס איניס לחודיה למאן דזבן זבן ולנובן דלא זבן לא זבן וכל ניי סיס צו יראת שמים אין לו סיקח טוב מקח שרומה סחברו מהסך עליו לקנותו מהחלה אלא כיודע שחיותו מהסך על החפץ לא יוכל לקנותו אי ננוי טלא יתכן לו וכל מה שיוכל לחזור אחר יראת שמים בדבר זה דין הוא סיחור כדג' • (ה) בקדושין פ' ג' רבה בר בר חנה יהיב ליה זוזי לרב לנובן ליה ארעא אול זכנה לנפסיה • היכי עביד הכי • והתניא מה שעשה עסוי אלא סנהג צו מנהג הרמאים זוזי יתירי צבו מימיה לרב הוו ליה לרבה בר בר חכ' לא הוו ליה • איכא דאמרי צאגא דאלתי הוה לרב הוו כייפי ליה לרבה בר בר חנה לא הוו כייפי ליה איצעי ליה לאידועי סבר אדהכי והכי סמעי ציה אחריכי וזבני לה • ועוד שאנו מוגלי מעשה שהיה ציימיה צא' שלקח סדה ולאח' שלקחה כודע לי סאחר היה מהסך עליה ורלה לתתה ולא רלה לקבלה היינו ועמדה לא זה אכל פירותיה ולא זה אכל פירותיה • כדג' החס ר' גדל הוה מהסך צההיא ארע' לזבונה אול ר' אבא זכנה אול ר' גדל קבליה לר' זיר אול ר' זיר אמר לקמיה דר' ינחק נפתי אמר ליה המותן עד שיטלה אלנו צרגלי • כי סליק צעא מיני • עכ' מהסך צחררה וצא אחר וטלה מננו ונהו א"ל בקרא רעא א"ל ומר מ"ט עבד הכי א"ל לא הוה ידענא • שסתא דירע ציה מר כיתבה כהליה א"ל זבונו לא מוצינא לה דהואי ארעא קנייתא ולא ממנא מילתא • דלמר

הסמע צס"ק צ' צרפת הטור • ועיין צט"ו סהבין צמס על הסמץ • (ו) ליעת הסמע צט"ו הרבנ"ס צנתנו מעורצין לא מהני מה סדר השליח כל א' צפני עלמו • וסנה הטור סייס וכן פירש רש"י וסנה צרטי לא נמא רק דכתב דלא נר וחסס מעית סל כל איס וזיס לצרו ומדלל כתב כל איס מעותיו משמע דכונתו השליח לא נר וחסס יחלו נר וחסס כ"א לצרו אף סנתנו צמערו' והוא כהצנות הטור סנתנתי צאות ה' תך צלחת צדסי י"ל דהכונה דהשליח עירצ תיבך המעות ולא לייס נר וחססו במו סנתנו נר • ועב"פ אם כל א' צרו אף סנונתו לכוכן לא נזנה אלח לצעל הסמיות • (ז) כתב הצ"ח צצ"ה דחמות' לאו דוקא דכל סגינס צעירצן הוי כחמותי וכן נלענ"ד צלשון דבינו סכתב אלל אם ה' כל צדורה כו' ולא הוי מעורציס כו' תמשע דהעיקר מולח טלא יהיו מעורצ' • ורעת דנינו פשואר דלינו מילה כלל צהשליח רק צמניית סעצות' והרף סוסיף תיני' לדעת' וכן גרס הר"ס ואפשר דס"ל דמלי' צליה ומ"ס לדעת' הכונה לדעת השליח:

(ד) סס דף ע"ד ע"ל ורצו צזה השיע' (א) דעת תלמודי הרשב"א צנתנו זה צפני זה הוי נגשחצפו ולא מהני חזרי' השליח וזה טלא צפני זה הוי נר וחסס ולמאן דזיין זיין • (ב) לדעת הטור צריס ס' קצ"ד העיקר מולה אם נתנו המעות מעירצאו כל א' לצרו ומ"ס הטור ואס נתנו כו' גס צה כתב הרמב"ס אצפ"י שהי' צנל השליח זיהי' טלא' לצרו לא ידעמו לתה כתב צסס הרמב"ס והיא עפורס צצ"ס וציין אחד מנייהו זיין לכולה (ג) לדעת הרמ"ה אף סאמר צפירוש סקינה לא' לא ענהני צנתנו מצעירצ' וכן סיין הטור צדעת הרמב"ס ולכן כתב וכו' אמר הרמ"ה ועיין צסת"ע (ד) לדעת הרצינו ישיע' צחמירה צפ"י הוי חזרה מן השליחית מהנשאר' ועב"פ מדה הר"י צנתנו כ"א צרו לא פהנו דעתו לקנות לכוכן כ"ב סה"ד צסס סהצ"ה • (ה) לדעת הרמב"ס ספ"ז מענירה העקר מולה אם השליח עירצ המעות ומצעו' לצין הטור כהרמב"ס דגס אם סתנו מצעירצ והוא נר כל א' לצרו וקנה צלל א' קנה סלה מכתב הטור ולפ"י אינו מלוי צמה סנתנו הן מצוימס מעורצ' או בל א' לצרו כו' פרי צצילר דגס לענין אם נתנו מעורצ' מלי צליה אם קנה צלל בל א' כן סני

(ב)

(ה)

המקח

שער ל"ט מ והנומבר

דחזור מר המוכר ככסיו הראשונים כינו דואה סימן צרכה לעולם אלא יהיבנא לה במתנה: ומר אחד אלא במתנה לא שקילנא דבתיב סוגא מתנות יחיה לא מר נחית לה ולא מר נחית לה ומקריא ארעא דרבנן:

שער ל"ט דין הנומבר היבא פשני המוכרים כמי חולקים זה עם זה זה אומר אני ומכרתיו לזה הלוקח וזה אומר אני ומכרתיו לזה הלוקח היבא מהלוקח נכתפק בדבר ואינו יודע מאיזה מהן לקח והוא עדין לא נתן הדוני אה-דולה ללא-ידי שמים כראוי לדרך שיתן הדמים לכל אחד ואחד מהם ואם

יבא אחד מהם פניהם ויביח דמי המוכר ציניהם ויסתלק והמוכר פניה יעשו מה שיבא להם מן הדין אם יבא אחד מהם פניהם ילכו אחר הראיה ואם לאו יחלקו אותו בשביעה. אבל אם בא אחד מהם ממחלה וחצב את שלו מן הלוקח וכפר לו וכטבע לו בכך ולאחר שבועה נכתפק לו ובא אותו שכתבע לו עם אחד התובעים אותו פניהם כל אחד ואחד מהם אומר אני ומכרתיו אין לו תקנה פניה דמי מקח ציניהם ויסתלק חלה מן הדין לדרך-שיתן דמי המקח לזה דומי המקח לזה. ועל הדא גרס' צב"ק' (א) בהגוזל אומר רבה הגוזל את חברו פיה פרוטה יוליכו אחריו חשי' למדי ואמרינן מבי ומתיתו' לא ר' טרפון ולא ר' עקיבא דתניא גזל ח' ומחמה צבי אדם ואינו יודע איזה מהם גזל וכל אחד וא' אומר אותי גזל מניח גזילה ציניה' ומסתלק דברי ר' טרפון ר' עקיבא אומר לא זו הדרך מוליאתו מידי עברה עד שיפלט גזלה לכל אחד ואחד מהם אי ר' טרפון אע"ג דאשתבע עבור תקנת' אי ר' עקיבא אע"ג דלא אשתבע יפלט לכל אחד וא' אמרי לעולם ר' עקיבא היא וכי קאכר ר' עקיבא היבא דאשתבע דכתיב לאמר הוא לו יתגבר ביום אשמתו. ורבי טרפון אע"ג דאשתבע עבור תקנתא. כגו' התם מתיב רב הוגא בר יהודה בר' שמעון לא בחלקו ר' עקיבא ורבי טרפון על שלקח מקח מאחד ממחמה צבי אדם ואינו יודע מאיזה מהם לקח ממניח דמי מקח ציניהם ומסתלק לא בחלקו אלא על שגזל אחד ממחמה צבי אדם ואינו יודע מאיזה מהן גזל סר' טרפון אומר מניח גזילה ציניהם ומסתלק ורבי עקיבא אומר עד שיפלט לכל אחד ואחד ואי ס' דאשתבע מה לי מקח מה לי גזל אחזי לן מהכא דכל היבא שבא ליפרע אחר שבועתו ח' הוא ופזין הן מקח כגזל לדרך שיפרע לכל אחד ואחד מאחד שכתפק לו. ותו דלעגין מקח כמי גר' מתני' ר' עקיבא היא וכי קאמר ר' עקיבא בדאשתבע. ועוד מתיב רבא מעשה בחסידא ח' שלקח מקח מא' משני צבי אדם ולא היה יודע מאיזה מהן לקח בא לפני ד' טרפין ואמר לו צבי הנח דמי מקח ציניהם והסתלק. בא לפני ר' עקיבא ואמר לו אין לך פקדה עד שתשלם דמי מקח לכל אחד ואחד ואי בדאשתבע חסיד מי קמשתבע בשקרא. וכי תימ' לברך דאשתבע הוה ליה חסיד והא כל היבא דאומר מעשה בחסיד אחד אינו אלא או ר' יהודה בן צבא או ר' יהודה צ"ר חלעאי והכי חסידים דמתקרא הוו ואמרינן מתני' לעולם ר' טרפון היא ומודה ר' טרפון בדאשתבע דכתיב ונתן לאמר אדם לו. אחת לן דבין לר' טרפון בין לר' עקיבא בין גזל בין מקח היבא שכתבע לאחד מהם שתבעו ואח' ככתפק לו לדרך שיתן דמי מקח לכל אחד ואחד:

שער מ דין המוכר והלוקח היבא שכוכל בהם מחלוקת על החפץ הנמוכר ודין זה יסתלק לב' חלקים החלק הא' שכוכל מחלוקתם בין כלי גדול לכלי קטן כגון מהלוקח טוען לא לקחתי אלא

גדול והמוכר טוען לא מכרתיו אלא הקטן ואחיה מולא דין זה על שלשה פנינים. הענין הראשון. אם כבר הגיע ציד הלוקח אחד משני כלים בין גדול בין קטן הוא שהגיעו ואין לו למוכר ואין ללוקח שיערערו כלים. הענין השני אם אותן שני כלים שהמחלוקת עליהם היואין פניה' ציד המוכר רואי' אם יש עם עדים הלך אחד עדים ואם אין עם עדים בצדירה גמול' אצל ג' עם עדים ששמעו עם החפץ אבל לא ששמעו לא קטן ולא גדול ובגון ששמעו ציח' אני מוכר לך עבד אני מוכר לך עבד אני מוכר לך דהתם ודאי אין

גל

יד שער ל"ט זרב
(א) דה ק"ב ע"א וע"ב עד פ"ח השער ככ"טס וע"א
ע"ג צב"ק כסוד צ"ס רצ"ו ועיין במלמ' פ"ח

חִמְקַת שְׁעַר מִן הַמְּמַכֵּר עַן

עַל הַמְּמַכֵּר לַחַת לְנוֹקְחָיו אִם הִקְטַן • (א) אָמַר רַבָּא פְּטוּר לֶךְ בִּידֵי פְּרוּעַ הַגְּדוֹל פְּרוּעַ וְהִקְטַן אִינּוּ קְרוּעַ •
 חוּב לֶךְ בִּידֵי פְּרוּעַ פְּטוּרוֹת כֻּלָּן פְּרוּעִים • א"ל רַבִּינָא לְרַב אֲשֵׁי אֲלֵא מַעְתָּה שְׂדֵי מַכּוּרָה לֶךְ עַדָּה גְּדוּלָּה
 מַכּוּרָה לּוּ פְּרִי שִׁיב לִי מַכּוּרָה לֶךְ כָּל שְׂדוֹתַי מַכּוּרוֹת לּוּ • א"ל הַחֵס יֵד בְּעַל הַפְּטוּר עַל הַחַתּוּבִי • אֲבָל יֵשׁ עַל
 הַמְּמַכֵּר לִישְׁבַע שְׁלֹא מִכֵּר לוֹ אֲלֵא הִקְטַן • כַּדָּנָּה בְּבִב"מ פֶּר' הַפּוֹאֵל זֶה אֹמֵר גְּדוֹל לַקְּחָתִי זֶה, אֹמֵר קֵטָן
 מַכְרָתִי יִשְׁבַע הַמְּמַכֵּר שֶׁהִקְטַן מִכֵּר • וְהִיכָא פְּהַחְדָּא יִבָּא בְּטַעֲמָתָא שְׂמָא וְהַפְּטוּר יִבָּא בְּטַעֲמָתָא בְּרִיאָא אֲחִוּוּ שְׂבָא
 בְּטַעֲמָתָא בְּרִיאָא יִקְיָמוּ אֶת דְּכַרְוֵי כַּדָּנָּה • (ב) הֵיוּ פְּטוּרֵי עַבְדִּים א"ל גְּדוֹל וְא"ל קֵטָן וְכֵן עָתִי שְׂדוֹת אֲחַס גְּדוֹל
 וְאֲחַת קֵטָנָה זֶה אֹמֵר גְּדוֹל לַקְּחָתִי וְהִלָּה אֹמֵר אִיבִי יוֹדַע אִין לוֹ אֲלֵא קֵטָן • וְהִיכָא פְּנַסְפַּסְתָּק הַדְּבַר לַפְּטוּרָה
 חוֹלְקִים אֲחִוּוּ סַפְּסָפִי הַסֵּ • (ג) כַּדָּנָּה זֶה אֹמֵר אִיבִי יוֹדַע זֶה אֹמֵר אִיבִי יוֹדַע וְזֶה אֹמֵר אִיבִי יוֹדַע יַחְלוּקוּ • הַחֶלֶק הַפְּטוּר
 כְּגוֹן דֵּהוּי מַחְלָקוֹתָם עַל הַעֵת וּכְגוֹן שִׁיב עַם וְלֵד שְׂפַחָה אִוּוֹל בְּהַמָּה כְּגוֹן שְׂמַכְר אֶת הַבְּהֵמָה וְיִלְדָּה אֶת
 הַעֲבוּבָר שְׂמָס הִיָּה אֲחִוּוֹ וְלֵד א"ל א"ל מַהֵס הִרִי הִיא פְּלוּ בְּשׁוּבַתָּא וְאִי לֹא הִיָּה אֲחִוּוֹ וְלֵד בְּרַשׁוֹת אֲחַד מַהֵס הִרִי
 הַדִּין שִׁיבָּה אֲחִוּוֹ וְלֵד לְמוֹכֵר וּבְלֵבֵד שִׁיבַע הַמְּמַכֵּר שְׂקוּדָס פְּמַכְר הָאֵס לְלוֹקָח יִלְדָּה אֶת הַעֲבוּבָר וְאֵס בְּסַפְּסָק
 לַפְּטוּרָה יַחְלוּקוּ אֶת הַגְּדוֹל כַּדָּנָּה • (ד) הַמַּחְלִיף פְּרָה בְּחַמּוֹר וְיִלְדָּה • וְכֵן הַמְּמַכֵּר שְׂפַחְתּוֹ וְיִלְדָּה זֶה אֹמֵר
 עַד שְׁלֹא מַכְרָתִי יִלְדָּה זֶה אֹמֵר מַסְלַקְתִּי יִלְדָּה יַחְלוּקוּ • וְסַקְלִין וְטַרְיִין בְּגַמְרָא וְלַחְזוּ בְּרַשׁוֹתָא דְמֵאָן קִיּוּמָא
 וְלֵהוּי אִידֵךְ הַמוֹנִיא מַחְבְּרוּ עֲלֵיו הַרְאִיָּה • אָמַר רַב רַבִּינָא אֲמַר שְׂמֹאֵל בְּפִרְהָ הַפְּטוּר' בְּאֵגָס וּבְשַׁפְחָה
 הַפְּטוּרָתָא בְּסִימָסָא וְלוֹקָמָה בְּחֹק' דְּמֵרָא קָמָא וְלֵהוּי אִידֵךְ הַמוֹנִיא עַחְבְּרוּ עֲלֵיו הַרְאִיָּה סוּמְכוּס הִיאָ דְּאָמַר
 עִמּוֹן הַמוֹטֵל בְּסַפְּסָק חוֹלְקִין • אִימָא דְּאֵת' סוּמְכוּס שְׂמָא וְשְׂמָא בְּרִיאָא וּבְרִיאָא מִי אָמַר אָמַר רַבָּה צַר רַב הוֹכָא
 אִין אָמַר סוּמְכוּס אֲשֵׁי' בְּרִיאָא וּבְרִיאָא רַבָּה אָמַר לְעוֹלָם כִּי אָמַר סוּמְכוּס שְׂמָא וְשְׂמָא בְּרִיאָא וּבְרִיאָא לֹא אָמַר וְחַנִּי
 זֶה אֹמֵר שְׂמָא עַד שְׁלֹא מַכְרָתִי זֶה אֹמֵר מַסְלַקְתִּי • וְטו גַּרְסִינָן • (ה) הַמַּחְלִיף פְּרָה בְּחַמּוֹר וְיִלְדָּה וְכֵן
 הַמְּמַכֵּר שְׂפַחְתּוֹ וְיִלְדָּה זֶה אֹמֵר בְּרַשׁוֹתִי יִלְדָּה וְהִלָּה שׁוֹמֵק זָכָה • זֶה אֹמֵר אִיבִי יוֹדַע זֶה אֹמֵר אִיבִי יוֹדַע
 יַחְלוּקוּ • זֶה אֹמֵר בְּרַשׁוֹתִי זֶה אֹמֵר בְּרַשׁוֹתִי יִשְׁבַע הַמְּמַכֵּר שְׂבַרְשׁוֹתוֹ יִלְדָּה לִפִּי פְּכַל הַנְּסַבְעִין שְׂבַחְתּוֹ
 נְסַבְעִין וְלֹא מַסְלִי' דְּכַרְוֵי ר' מֵאִי' וְהַכְּמִים הַמְּמַכֵּרִים אִין נְסַבְעִין לֹא עַל הַעַבְדִּים וְלֹא עַל הַקְּדָקְעוֹת וְתַדַּע
 דְּאֵע"ג לֹא מַחְיִיבִין לְהוּ שְׂבוּעָה מִן הַתּוֹרָה אֲבָל מַחְיִיבִין לְהוּ שְׂבוּעָה מִדְּרַבְּנָן • (ו) וְכֵוֹנוּ שְׂפִירְפִּתִּי
 בְּחַמּוֹר שְׂבוּעוֹת שְׂבַחְרִתִּי • הַעֲנִין הַגֵּ' הִיכָא דֵּהוּי מַחְלָקוֹתָם עַל עַקֵּר הַחֶפֶץ בְּעַמּוֹנוֹ כְּגוֹן שֶׁלּוֹקָח אֹמֵר
 לַקְּחָתִי עִמָּךְ זֶה הַחֶפֶץ בְּעִינֵי וְהַמְּמַכֵּר אֹמֵר לֹא מַכְרָתִי לֶךְ זֶה הַעֲנִין מַחְלָק לַפְּטוּר חֲלָקִים • הַרְאִישׁוֹן וְלִמּוּה
 שְׂהוּא מִן הַמַּעֲלָמְלִין לְבַד הַקְּרָקַע אִי הוּיָאן אֲחִוּוֹן מַטְלַפְּלִין אֲלֵל א"ל מַהֵס הִרִי הֵן פְּלוּ וּבְלֵבֵד שִׁיבַע אֲלֵל אֵס
 יֵשׁ לְתוֹבַע עֲדִים דֵּהַחֵס וְדֵאִי-הוֹלְכִים אֲחַד הַעֲדִים • (ז) כַּדָּנָּה זֶה כָּלָל גְּדוֹל אֲנוּרוּ בְּדִין הַמוֹנִיא מַחְבְּרוּ
 עֲלֵיו הַרְאִיָּה • אֲבָל יֵשׁ בְּדַבְּרַ שְׂלֵשָׁה מַחְקִירִים שְׂמוּנִיאִים מִזֵּה הַדִּין • הַרְאִישׁוֹן כְּגוֹן הַמוֹנִים דְּאִין אֲנוּ דְּכִים
 עֲלֵיהֶם הַמוֹנִיא מַחְבְּרוּ עֲלֵיו הַרְאִיָּה • (ח) כַּדָּנָּה הַאֲמוּנָן אִין לוֹ חֻקָּה וְהוּא עַל זֶה הַצִּנִּין • כְּגוֹן שְׂבָא
 אֲדָם וְרַחָה כְּלִי אֲלֵל הַאֲמוּנָן שְׂרַגְלִים בְּנִי אֲדָם לַחַת לְהֵס כְּמוֹתָן לַחְקָסָא אֲזַבְעוּ וְאָמַר לוֹ זֶה הַבְּלִי שְׁלִי הוּא
 אָמַר הַאֲמוּנָן לֹא הוּא אֲלֵל שְׁלִי וְלַקְּחָתִי עִמָּךְ אִין אָטוּ מַלְרִיכִים בְּכִי הִיאָ הוֹכָא עַל בְּעַל הַחֶפֶץ לְהַבִּיט עֲדִים
 וְאֵס

זֶה	שְׁעַר מִן	זֶה
(א) עַמְ"ס הַחֵס' נַמְס' בְּמ' דָּךְ ו' ע"א דָּמ' אֲלֵל הָא וַחְזו' בְּב' דָּךְ לְב' ע"א דָּמ' עָנוּ וְעַמְ"ס הַדָּךְ נַמְס' לָמ' ס' ס' ס' וְנַמְרָדִי פ' תַּק' הַנְּמִים:	(ו) עַמְ"ס הַחֵס' נַמְס' בְּמ' דָּךְ ו' ע"א דָּמ' אֲלֵל הָא וַחְזו' בְּב' דָּךְ לְב' ע"א דָּמ' עָנוּ וְעַמְ"ס הַדָּךְ נַמְס' לָמ' ס' ס' ס' וְנַמְרָדִי פ' תַּק' הַנְּמִים:	(ב) א"ל דְּמַרְסִין וְהוּא נַמְס' בְּב' דָּךְ קַע"ב ע"א; (ג) בְּמ' דָּךְ ק' ע"א; (ד) סס; (ה) סס וְכַס דְּמַת דְּרַף וְסַרְמָנִים פִּלְךְ מַה' פִּכִידָה הִיאָ דְּמַת רִבִּין וְעַמְ"ס סס ס' ס' וְתַלְמ';
(ז) בְּמ' דָּךְ א"ו ע"א; (ח) בְּב' דָּךְ ע"ב ע"א;	(ז) בְּמ' דָּךְ א"ו ע"א; (ח) בְּב' דָּךְ ע"ב ע"א;	(ז) סס וְכַס דְּמַת דְּרַף וְסַרְמָנִים פִּלְךְ מַה' פִּכִידָה הִיאָ דְּמַת רִבִּין וְעַמְ"ס סס ס' ס' וְתַלְמ'; (ח) סס עִמּוֹד נ';
(ט)	י מ T	MEKACH UMEMKAR

המקח שער ט והממכר

זאם הביא עדים הולכים אחרי העדים ואם לא הביא עדים הרי אותו חפץ למי שתובע אותו בן (ט) כדג' דאם עבדו ביד אומן וטליתו ביד כובס ונה טיבו אלגך אחת מכרתו לי אחת גתתו לי במתנה לא אמר כלום ולעולם לריך סיהיה סם פני אלו העניינים שהזכרנו - הראשון סיהיה החפץ ביד האומן ויראנו ממש בידו והוא לנעיו של תובע - אבל אם אינו רואה אותו חפץ בעיניו כגון שאותו חפץ צביתו של אומן והתובע אינו רואה והתובע אותו בן אין בטענת התובע ממש - כדג' בחזקת הצבית' ראה עבדו ביד אומן וטליתו ביד כובס כ' ופירשו על הדא' (י) אמר אביי לרבא תא ואחוי לך רמאי דפומבדיתא היכי עבדי א"ל הב לי סרבלאי לא היו דברים מעולם הא חית לי סהדי דחזינה גבך ההוא אחרינא הוא אפקיה דלחזוניה כדו לא מסיקנא ליה - א"ל שפיר קאמר ראה חניא - הענין הסני לריך סיהיה בתורת האומן דודאי וצרור לריך שידע שאותו חפץ היה לזה התובע לבין פדוע סהיה לו זה אפסי' פכתנו לאומן שלא בפני עדים הרי זה יכול לתבוע את שלו מיד האומן - (יא) כדג' אמר רבה לא שבו אלא שמתק לו בפני עדים אבל מסר לו שלא בעדי' מתוך שיכול לומר לא היו דברי' מעולם כי אמר לקוח הוא בידי נאמן א"ל אביי מי הכי בעדי' כמי ונבו דיכול למימר החרתיו לך כי אמר לקוח הוא בידי מהימן א"ל מי סברת המפקיד אלא חברו בעדי' אינו לריך להחזיר לו בעדים המפקיד אלא חברו בעדי' לריך להחזיר לו בעדים ואין הלכה בדברי רבה - (יב) מדג' מתיב רב נחמן בר יצחק אומן אין לו חזקה הא אחר ים לו חזקה - והיכי דמי אי דאיכא עדים אחר אמאי ים לו חזקה אלא לאו דליכא עדים וקתני אומן: אין לו חזקה תיובתא דרבה תיובתא - המחקר השני - מי שהעירו עליו עדים שינא מצית חברו מוטמן תחת ככפיו נטטלו מהאחו בית וצא אלא בעל הבית ותצעו בו והוא שופן ואוורד לקחתי מתך כמו זה ודאי לריך אותו מהחפץ בידו שיביא עדים שלקחו ממנו ואם אין לו עדים בכך ראוי להחזירו לבעליו והיכא אמרינן סיחור אותו חפץ לבעליו כגון שאותו בעל הבית אינו עשוי למכור בליים כמו אלה - וכגון שידוע זה שנוטל החפץ הזה בהטמנה אינו רגיל להוליך חפציו בהטמנה - וכגון שאותו חפץ כמי אינו מן הדברים שאדם מוליך אותם בהטמנה אלא מן הדברים שאין אדם מוליך אותם בהטמנה אי כמי שאותו חפץ כמי היו מן הדברים שאדם רגיל להשאיל ולהשכיר - ואם פחת מהלוי המקורות כגן ואפילו אחת מהם אין לו לבעל החפץ שיטול אותו חפץ מיד הנוטל אותו אלא הרי החפץ לאותו שנטל אותו ועל התובע להביא ראיה ואם לא הביא לא יטול כלו' דלעולם כל היכא שבעל הבית עשוי למכור חפץ כמו זה שנוטל זה שלקחה מביטו של צ"ה דין הוא שיטבע אותו שנוטל אותו והרי הוא שלו - והיכא שהוא יודע זה שנוטל החפץ שהוא רגיל להכניע תחת ככפיו מה הוא מוליך והיו אותו חפץ מן החפצים שאדם רגיל להכניע הרי זה כמי שיטבע אותו שנוטל החפץ והרי הוא שלו אלא אם כן הוא אותו חפץ מן הדברי' העשוי' להשאיל ולהשכיר' באיזה ענין סיהיה ים על אותו שנוטל החפץ להביא ראיה בעדים שלקחו ממנו ויטול כדג' בשבועות במדק כל הנשבעין - (יג) אמר רב יהודה ראוהו שהטמין תחת ככפיו ויאל ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן ולא אמרן אלא שבעל הבית שאינו עשוי למכור את כליו אבל צ"ה העשוי למכור את כליו נאמן ולא אמרן אלא באיכים דלא נכיע אבל איניס נכיע מהימן היכו ארחה - ובאיניס נכיע כמי לא אמרן אלא בדברים סדרבן להטמין אבל בדברים שאין דרכן להטמין אינו נאמן ובכלהו כמי לא אמרן אלא בדבר שאינו עשוי להשאיל ולהשכיר אבל בדבר העשוי להשאיל ולהשכיר אינו נאמן דשלח רב הונא בר אבין דברים העשויים להשאיל ולהשכיר ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן - וכבר פירשנו ענין זה בחבור שבועות שחברתי וכל זה שפירשנו

(ט) דג' דף ע"ב ע"ב ; (י) סג דף ע"א ע"א ; (יא) סג דף ע"ה ע"ה ; (יב) סג טו דף ע"א ע"א ; (יג) דף ע"ג ע"ג דף ע"ג ע"ג ;

(י"ג) דף ע"ג ע"ג דף ע"ג ע"ג ; דף ע"ג ע"ג דף ע"ג ע"ג ; דף ע"ג ע"ג דף ע"ג ע"ג ;

המקח שער מ והממכר עד

פירשנו בהלוקח שני המינים לגבי מטלטלי • החלק השני שהזכרנו בראש השער הזה והוא כגון סנובל
 ביניהם מחלוקת בקרקע היש להיבא דהוי הקרקע ציד בעליה שהוא ידוע שהוא בעל הקרקע זה ובא וני
 טהילק עליו ואמר לקרתי ייך כדאם מחוצע את חצרו דדרך התציעות וכבר פירש' זה הדן בשער
 התציעות דאם יש לו עדים הלך אחר עדים ואם לאו ישבע זה שלא מכר ומנוו כלו' כמו פסירשתי בחבור
 סבועות • אבל אם היה ההקדש ציד הלוקח ובעל הקרקע היה ידוע בזה הקרק' שהוא שלו ובא וערער
 על הלוקח הזה מהקרקע צידו ואומר זה הקרקע לא צידך אלא מחמת שכירו' שהפסדתיו לך או
 אפטרופסות או מחמת גזלה או כדומה לאלו הטענות • חדע דבזה ענין לריך שיתקבצו בקרקע זה י"ח
 עניינים ללוקח הזה שאם נתקבצו צו י"ח עניינים הללו שאנו מפרשין ארי הקרקע ללוקח הזה ובה צו
 וידחה בעל הקרקע ממעורר על הלוקח ואם פחת אפילו ענין א' מי"ח עניינים הללו שאנו מפרשין דין הוא
 שיחזיר הקרקע לבעל הקרקע אלא אם יש לו עדים ללוקח וכל היבא שיש לו עדים הלך אחר העדים ואם
 אין לו עדים ואף לא נשלמו לו י"ח עניינים הללו אין לו בקרקע כלום • חס שאנו מפרשין זה הוא החלק
 השני של חזקה מהזכרתי פירושה בשער י"ג לפי פסירשתי באותו שער חזק' שאין עמה טענה ופירושה
 שאיכה לריכה טענה כגון שאמר המוכר ללוקח לך חזק וקני והחזיק וקנה בזה הענין הויא חזקה ואין
 ביניהם שום מחלוקת כלל והנחתי לפרש חזקה שיש עמה טענה כגון שיש ביניה' מחלוקת חס הוא כגון
 מהלוקח טוען לקחתיה והמוכר טוען לא מכרתי דכל היבא שנתקבצו עם הלוקח י"ח עניינים הללו קנה
 אלא אם יש עדים עם בעל הבית דהתם יפילו שנתקבצו ללוקח י"ח עניינים הולכים אחר העדים • ואלו
 הן י"ח עניינים • הענין הראשון לריך הלוקח שעתה זה הקרקע צידו שלם שנים שלמים ולא פחות כדגנר'
 (י"ד) חזקה הבתים והבורות והפזיחים והמערות ואף על פי שיש לו ללוקח עדים בשתי השנים ואין לו
 עדים בשלש שנים שלמים הרי זה מחזיר את הקרקע • (ט"ו) כדגנר' ההוא דל"ל לחבריה מאי בעית דהאי
 ארעא א"ל מינך זבנתה ואכלתה שני חזקה אייתי סהדי דאכלה דרתין סנין אמר רב נתמן הדרא ארעא
 והדרא פירי • הענין הב' שלם שנים הללו לריך שיהיו רגופות בזה אחר זו ולא יהיו מפתרות כדגנר' • (ט"ז)
 אמר רב הונא שלם שנים שאמר רגופות בעיני מאי קמ"ל תניבא חזקתו שלם שנים מיום ליום אי ממתני'
 הוה למיבא מאי מיום ליום דבעינן מעת לעת ולעולם אפילו מפתרות קמ"ל • הענין השלישי • לריך שיהו
 אותן שלם שנים מיום ליום לפי מה שהוא ראוי לעשות בקרקע אם לפירות פירות ואם לדירה דירה שלא
 יחסר משלם שנים ולא כלום כדגנר' מיום ליום ואמרין למעוטי מקוטעות שאם היתה בית דירה לריך שידור
 בה יום וילנה כדגנר' וזהו חזקה ביממא ידעו ובליליא לא ידעו אמר אביי מאן מפהיד אבתיים שכבי שכבי
 צין ביממא צין בליליא ידעו ואוי הוי חגר מרגיל ללכת בשוקים בכפר' ואיכו עשו ליטב צביתו אלא בליליא לא
 נתבטלה החזקה ואעפ"י שלא עבד אותן שלם שנים של חזקה כי אם בלילות כדגנר' • (י"ח) ומתה רב
 דרכלים המחזירים בעירות דאע"ג דלא טעין הוא טענין ליה אן דרכלי בליליא שכחי ביממא לא שכחי •
 ואי הויא חנות שאין מכהב בני אדם שיעמדו בה בלילות אעפ"י שלא יעבד בה אותן שלם שנים כי אם בימים
 לבדם לא נתבטלה לו החזקה • (י"ט) כדגנר' ומוודה רב הונא בהטות' דמחוזא דליממא עבידי לליליא
 לא עבידי • והיבא מהביר את הסדה קלת מאותן שלם שנים לא נתבטלה לו החזקה אם היתה העולה
 לשדה

(י"ד) צ"ד דף ק"ט ע"ב :
 (ט"ו) ט"ז דף ל"ג ע"ב :
 (ט"ז) ט"ז דף ק"ט ע"ב וה"ל מיום ליום לאפוקי מקוטעות ועיין פי' רש"ם ט"ז
 (י"ח) צ"ב ט"ז :
 (י"ט) ט"ז עמוד ז' ופ"ח ט"ז ובראש ותרמ"ט
 פי"ז מטות ה"ג ות"ט וכו"מ ט"ז ופ"ח ט"ז
 ק"ט וסמך ות"ך ט"ז :
 (י"ט) צ"ב ט"ז :
 (ך) י"ט

המקח שעו והממכר

למדה בנות' הכרה והיה בלותו מקום מי עממה כך למדותיו והבירה אינני שהסכימו כל אנשי אותו המקום להוציא מדותיהם אגדה מנה' ולעפ' ט"ן יאענה גמדה במותה הצרה כיון שאנשי המקום עמו לא נחבטנה החזקה • (ך) כדנ' אמר רב תמאל ומונה רב תמאל בלחרא דשופרי בלני פשיטא לא גריכא דמיכא דשופר ואיכא דזרע ואלו הוא ואזברה מהו דתימא מני א"ל גי לדיך הוסי הוב גר' למיזרעה קמ"ל דא"ל חדא ארעא בכליה האגא לא מניכא דאנסר אינני הכי מדיפא לי' דעבדה טפי • הענין הרביעי • לריך מיעמה כל הקרקע בלו מה שהוא ראוי לעשות מאס עבד מקלחו והניח מקלחו חוסו שצדו יתכן בו החזקה ואותו סאל עבדו לא יתכן בו החזקה ואעפ"י שהוא בלו ביחד • (ך) כדגרסינן אמר רבא אכלה כלה חוץ מבית רובע קנה כלה חוץ מבייש רובע אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא חמין אלא דבר זרעיה הוא אבל דלאו בר זרעיה הוא מוקני ארעא • מתקיף לה רב זיבי בר אבוי אלא מעתה לונמא במאי יקנה אלא באוקמינה תימאל ומטתה פירי • (ך) הענין החמישי • לריך פיהא אותו מקום שהחזיק בה משומר וכן הערודים דהתם הוא דמאיכא ליה חזקה אבל אם הוא מקום שערודים מהלכים בו לא • (ך) כדגר' הער רב יהודה האי מתן דאחזיק מנדל דערודי ולבר לא הוי חזקה מ"ט אמר מאי דזרענא כוני ערודי אבלי גיה • ועי' גודל דערודי מקום שהם מחזיקים את הערודים וכל שהוא מקום ולאחריו הוי מקום הערודים ואות' חזקה אינה מועלת למחזיק • הענין הששי • לריך פיהא אותו מחזיק פיהא לו ריגה בעבודה אותה פדה מאס אין לו בה טוס ריוח כלל לא יתכן לו החזקה • (ך) כדגרסינן אפיך כורא געיל כורא לא הוי חזקה • דזה פסי' מסוס דאין הריוח בעבודתו כלום • הענין השביעי • לריך המחזיק הזה צעה שהוא עובד בקרק' פיהא לו המחזיק הנכסה מאותה עבודה אבל אם המחזיק הזה לא נהנה מאותה עבודה ולא כלים אבל נהנה בזה הקרקע או שנתגמט לו דבר אין לו העולה למחזיק הזה באותה חזקה • (ך) כדגר' אמר רב בחנן תפתחא אין לו חזקה ופתחא זהו פתיח לרודי הניס לתקן השדה כדכתיב פתח ויסרד ארמתו • (ך) וגר' עניניו אין לו חזקה דזה הוי החזקה א"ל רב זיבי לכב בחנן מאי טעמיה דמתן דאמר גיר אין לו חזקה אמר כל שופרא דכרכא ליעול בה • הענין השמיני • אם לא אבל מאות' שדה באותן שלש פנים כי אם פחת פיה חזקה א"ל הוא מאותו מקום מלך או גדול המלכות מלאו להם הסחת התם מהכיר ליה חזקה דלאמר • (ך) רב יוסף אכלה פחת הוי חזקה אמר רבא וצולא' דנחוזא הוי חזקה והי"ב שאכלה אותן פלג פנים בו עבריות מנה מהכיר ליה חזקה • (ך) כדגר' אמר רב יהודה אכלה ערלה פלג פנים חזקה • תניא נמי הכי אכלה ערלה שביעית וכלאים הרי זו חזקה • הענין התשיעי • לריך מיטעון ויאמר באתה לדי פדה זו נחמת פלו' פהיתה פלו' ובגון שבא בעל הסדה ואומר מה לך בזה הסדה והוא משיבו מתן לקחתי או פנתה לי במתנה דהתם נסקייתיה לו החזקה אם נשלמו לו שאר העניינים כלם • אבל אם אינו עוטין שבאחה לידו נחמת טוס אדם צעול אלא מפעלה ולקחה לעלמו ולא אמר לי טוס אדם דבר אעפ"י שנשלמו לו כלם פנים לא מהכיר ליה אותה חזקה • (ך) כדגרסינן

כל

<p>(ך) טס עמוד ט' (ך) טס עמוד ז' (ך) טס עמוד ח' (ך) טס עמוד ט' (ך) טס עמוד י' (ך) טס עמוד י"א (ך) טס עמוד י"ב (ך) טס עמוד י"ג (ך) טס עמוד י"ד (ך) טס עמוד י"ה (ך) טס עמוד י"ו (ך) טס עמוד י"ז (ך) טס עמוד י"ח (ך) טס עמוד י"ט (ך) טס עמוד כ'</p>	<p>(ך) טס עמוד ט' (ך) טס עמוד ז' (ך) טס עמוד ח' (ך) טס עמוד ט' (ך) טס עמוד י' (ך) טס עמוד י"א (ך) טס עמוד י"ב (ך) טס עמוד י"ג (ך) טס עמוד י"ד (ך) טס עמוד י"ה (ך) טס עמוד י"ו (ך) טס עמוד י"ז (ך) טס עמוד י"ח (ך) טס עמוד י"ט (ך) טס עמוד כ'</p>
--	--

המקח שער ט והממכר עה

כל חזקה שאין עמה מענה אינה חזקה • אמר לו מה אמתה עשית בחדך שלי אמור לו שלא אמר לי אדם דבר
 אין לו חזקה • ממכרתה • או שנתתה לי בנתתה הרי זו חזקה • והיכא טלף טעין המחיק הזה שלקחה
 מצעל הסדה בעלמו חנה בנתה לידו מחמת אדם אחר כגון שטוען ירשתי מפלו' הרי זו חזקה • (ב) כדג'
 הבא מחנוס ירוסה אין לו • טענה ואם טען ואומר לקחתיה מלוקח שלקחה ממך אם היה אותו לוקח עכו"ם
 כגון שטוען לקחתיה מנפלוני עכו"ם שלקחה ממך אף על פי שהביא ראיה שאכלה שני חזקה אין מועיל זו
 כלום עד שיביא עדים שלקחה העכו"ם ממנו כדין וכדאוי אבל אם זה שהקרקע בידו טוען צפני לקחה
 העכו"ם ממך הוה ליה כאלו טוען אפי' לקחתיה ממך כדג' • (ג) אמר רב יהודה אמר רב הווא הבא
 מחמת עכו"ם הרי הוא כעכו"ם מה עכו"ם אין לו חזקה אלא בשט' אף ישראל הבא מחמת עכו"ם אין לו
 חזקה אלא בשטור • אמר רבה ואי אמר האי ישראל לדידי אמר לי עכו"ם דמינך זכנה מהימן מי איכא מירי
 דאלו קאי ואמר לא מהימן ואמר ישראל מהימן אלא דאי אמר קמאי דידי זכנה עכו"ם ממך מהימן מגו דאי
 צפי אמר אלא זכנתה ממך • ואם היה אותו לוקח ראשון ישראל כגון שטוען זה שהקרקע בידו לקחתיו מפלו'
 ישראל שלקחו ממך אינו עדין זה שהקרקע בידו להביא עדים שאותו ישראל שהוא לוקח ראשון אכלה שני
 חזקה אלא אם הוה עדים שאותו לוקח ראשון ממכרה לזה עמד באותו קרקע אפי' יום אחד דיה לו •
 (ג) כדג' ההוא גבר דדר בקשחא דעלייתא ארבע סנין אחא מאריה דביתא אפכחיה א"ל מאי צעית
 צהאי ארעא אמר מפלו' זכנתה דזכנה ממך • את' לקמיה דר' חייא א"ל אי סית לך סהדי דדר צה ההוא
 פלו' אפילו חד יומא מוקיננא לך בידך ולא תעלה על דעתך לומר אם יעידו עליו מראו אותו באותו קרקע
 שיעיל כלום אלא שיעירו מדר צו דיר' נגס ואפילו יום א' כדג' • (ג) אבעיא להו כראה צו מהו אמר
 אביי היא היא רבא אמר עביד איניס דקאייר ולא זבין • אבל אם טען אותו שהקרקע בידו דאותו ישר'
 שהוא לוקח ראשון בפניו לקחו הוה ליה דינו כאלו טוען ממך לקחתיה דאמר • (ג) רב הוה יתיבנא
 קמיה דאמר ליה וכי אין אדם עשוי ליקח ולמכור בלינה וחזייתיה לדפתיה דאי א"ל קמאי דידי זכנה ממך
 מהימן מגו דאי צפי א"ל אלא זכנתה ממך • ואף על גב דגמריבין • (ג) אמר רבא בוותיה דרבי חייה
 מסתבר דקתני והבא מחמת ירוסה אינו נרדף טענה טענה הוא דלא צפי הא ראיה בעי • כבר כתבטלה
 הא דרבא דאמרי דלמא לא טענה צפי ולא זמיה צפי • וגר' כמי ואי צעית מימ' דלמא שאני לוקח דלא שדי
 זחיה צבדי הלא אתה רואה דרבא בעלמא שומר כוותיה דרבי חייה מסתבר הוא דן בחלוק זה הדין דאמר •
 (ג) רבא ואי אמר ישראל קמאי דידי זכנה עכו"ם ממך מהימן מגו דאי צפי אמר אלא זכנתה מינך •
 הענין העשירי • גריך המחיק הזה שיהא בעל הקרקע באותו מקום כשהטוען בו אם הוא עת מלחמה
 טבגי אדם מחיראלי לבא ממקום לעקר מחמת סכנת נפשות דלעולם כל היכא שהוא עת תרוס כהאי גונא
 שהרי מתירא לבא ממקום למקום לא הויה חזקה חזקה אלא עד שיהו עמו במדינה • (ג) כדג' טלף
 ארצות לחזקה יהודה ועבר הירדן והגליל הים ציהודה והחזיק בגליל והחזיק ציהודה אינה חזקה
 עד שיהא עמו במדינה אחת אבל בזמן שאין עמו מלחמה אפילו שיהא בעל הקרקע ברחוק מקום הרבה
 מאלו כחקימה החזקה למחיק כדג' • (ג) אמר רבי יאודה לא אמרו שלם שנים אלא כדי שיהא
 באספמיה ויחזיק שנה וילך ויודיעוהו שנה ויבא לשנה אחרת • ואם יהיה אדם סבור לומר שרבי יאודה
 חולק

(ב) טס : (ג) גס זה טס :
 (ה) טס 47 ל"ה ע"ג : (ד) טס 47 ל"ז ע"ב :
 (ז) טס 47 מ"א ע"ג : (ז) טס 47 ל"ט ע"ב :
 (ח) טס : (ח) טס :
 (ט) טס על שדול דדר וקטא בשליש :

המקח שער ז והממכר

חולק הוא על סתמיה דת"ק אותה סברא בטלה היא • דלעולם אין ציניהם מחלוקת כלל מהרי פי' אותו הנמרס דסתמי' דת"ק בטעת מלחמה היא דא"ר אבא בר ממל לעולם קא סבר מחאה סלא בפניו היא מחאה ומסתמו בטעת הרום סנו ומאי פנא יהודה וגליל דסתם יהודה וגליל בטעת חרום דמו ופי' חרום הריגת נפשות כדכתיב כל חרם אשר יחרם מן האדם נמלא מהמסנה באתה סתומה ופירש אותה שהראשונה בטעת חרום סנו ועלה גרסי' שלם ארצות לחזקה יהודה ועבר הירדן וגליל וכדאמרינן • (ל"ט) נמי שלם ארצות לביעור יהודה ועבר הירדן וגליל וחדש דאמר יהודה וגליל וה"ל לכל שאר מקומות לא פנא קרובים ולא פנא רחוקים אם יש ציניהם חרום לא נתקיימה החזקה ענין אחד עשר • היכא שאין חרום באותן מקומות כלל אבל בעל הקרקע העורר עליה הוא לבדו בורה מאותו מקום מחמת חרב אין לו הועלה למחזיק באות' חזקה • (ל"ט) כדגר' אין מחזיקין בנכסי בורח ומחאה סלא בפניו היא מחאה תרתי לא קסיא • (מ) כאן סברה מהמ' מרדין ופי' מרדין זה הוא הריגה • ענין שנים עשר • מי שהחזיק בנכסי אשת איש אין לו הועלה באותה חזקה בזמן אותה חזקה והיא תחת בעלה אבל אם לאח' פגדשה בעל'ו סמת נשאר הקרקע ביד המחזיק שלם פני' נתקיימ' לו החזקה כדגר' • (מ"א) אמר רב אשת איש לריבה לנחות כמאן שיכימא באחר והא אמרינן אין מחזיקין בנכסי אשת איש אלא לאו בצבעל רב יוסף אמר לעולם באחר ובגון שאכלה מקלת חזקה בחיי הצעל ושלם לאחר מיתת הצעל דמגו דאי צעי אמר מיך זכיבס' כי אמר נמי צבחה מיניה מהיומן • ופרסי' גוסא אמר רב אין מחזיקין בנכסי אשת איש ורייבי גולה אמרו מחזיקין אמר רב מסתב טעמייהו דרייבי גולה אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב הדר ביה מר תשמעתי' אמר ליהו מסתב טעמייהו דרייבי • (מ"ב) כרב יוסף אמרי' ענין שלם עשרה • היכא מיס לבצל הקרקע עדי' טעמה מחאה צקוף כל שלם ושלם אינה מועלת לו אותה חזקה • (מ"ג) כדגר' אמ' רב לריך למחות צקוף כל שלם ושלם • והיכא נמי טעמה מחאה בצנה ראשונה פל שלם שנים טובו אין לריך לחדש מחאה כל פנה • והיכא נמי טעמה ביד המחזיק שלם שנים שלמות בלא מחאה לא נתקיימה לו חזקה כדגר' • (מ"ד) גדול בר מניומי הוה ליה ההוא מחיתא אסכחינהו לרב הונא ולרב חלקיה בר טובי ולחייא בר רב מחא קמייהו לסנה א"ל לא לריבת • הכי אמר רב כיון סמחה סנה ראשונה אין לריך למחות • וענין המחאה כך הוא דלריך שיאמר איש פלוני בתורת גזילה היא אותו סדה שלי בידו וכל עקר אכתב אותו בדין • (מ"ה) כדג' היכי דמיא מחאה אמר רב זביד אי אמר פלוני גזלנא הוא לא היא מחאה גזלנא הוא ופצבנא ליה דינא היא מחאה • והיכא טעמד בעל הקרקע שהוא מעורר עליה ומכר אותו קרקע לשום אדם וכתב לו עליו פטר אם קוד' שיספיק הלוקח הזה להשלים פני חזקה אין לך מחאה גדולה הימנה ואף על פי שהמחזיק יטב ואוכל אותה • (מ"ו) כדג' ההוא דא"ל לחבריה מאי בעית צהאי ארעא א"ל מעלו' זבנתה ואכלתה פני חזקה א"ל והא נקיענ' פטר' דזבנה לי והא ארבע פני מי סברת פני חזקה סלת קאמינ' פני חזקה פוצא קאמינא אמר רבא פביד איניש דקרו לפני טובא פני חזקה והכ"מ דלכלה טבע דקדים חזקה דהאי לשט

(מ"ז) כל הפוסק נדעת דינו : (מ"ח) סס דף ל"ט ע"ב : (מ"ט) סס דף ל"ז ע"ב ורש"י דעת דינו נדעת כר"ס ולריך שיאמר טבענא לדינא חלל כפי' הרשנ"ס ותוס' סס ומיהו לפי"ס כנ"י צבי' קמ"ו לפרט דברי פירוש"ס גר' נדעת דינו אי הכריע ופי' כ"י : (נ"א) סס דף ל' ע"ב :	(ל"ט) שנינו פ"ט משנה ב' : (ל"ט) צ"ב דף ל"ח : (מ) מה וז"ל כאן סברו טעמת פומח כאן ס : (מ"א) סס דף נ ע"ב : (מ"ב) עיין מ"ט כרל"ט : (מ"ג) צ"ב דף ל"ט ע"ב וירושלמי אייה רבנא ולפני"ס פתור' סס ד"ה ניזן סתיהם טפזר לגדום • אמר רב עיי"ט • דעת הפוסק' סס ד"ה ו' לריך דלא שיאמר כך סלכא ופני"ס כרל"ט צבי' מ' דעת

(מ"ז)

המקח שער מ והממכר עו

למטר' דהאין אכלה פית אין לך מחאה גדולה מזו. ואם יש על הממציב להקשות והא גרסי' אכלה צפני האב סנה וצפני הבן סנה וצפני לוקח פנה הרי זו חזקה אלמא מכירתו ללוקח לא היא (מ"ז) חזקה תדע דאיינת לא היא מכירתו ללוקח כגון ממכר מדותיו סתם דכל היבא שלא מכר אותו צפני עמנו מכירה דהתם הוא דלא היא מחאה כדג' * (מ"ח) אמר רב פפא כי תביא ההיא צמוכר מדותיו סתם * ותדע דדין מחאה הוא ואפילו שלא צפני המחזיק והוא מחאתו מחא' * ענין ארבעה עשר * היבא שבעל הקרקע הוי צפנין פליגי יכול למחות כגון שהוא קטן או שאין דעתו מיושבת עליו אין לו האפלה למחזיק באותה חזקה אפילו שהגדיל בתוך שני החזקה כגון דהוי התחלת החזק' והוא קטן והוי סוף החזק' והוא גדול לא נתקיימ' לו החזקה כדג' * (מ"ט) אמר רב הונא אין מחזיק' צנכסי קטן ואפי' הגדיל * והיבא כמי דהוי התחלת החזקה בחיי אביו ומקלת החזקה לאחר מיתת אביו והוא קטן והוי סוף החזק' והוא גדול אפילו הכי לא נתקיימה לו החזקה * (כ) כדג' ומוד' רבי יהושע צא' לחברו סדה זו של אביך הית' ולקחתיה ממנו כאמן מהפה שאברך הוא הפה מהתיר והס יש עדים שהוא של אביו. והוא אומר לקחתיה ממונו חיבו כאמן ופרסי' בגמרא * (כ"א) כגון שאכלה פתים בחיי האב ואחר בחיי הבן וכדל' הונא אמר רב הונא אין מחזיקין צנכסי קטן ואפילו הגדיל ורב הונא מתכתי' אחא לאשמועינן רב הונא טעמא דמתכתי' אלטרביא ליה אכל היבא שהבן קטן כבר הגדיל ויכל מתורת קטן והחזיק זה המחזיק קלת שני החזקה בחיי האב וקלת שני החזקה בחיי הבן הרי נתקיימה לו החזקה * (כ"ב) כדג' אכלה צפני האב סנה וצפני הבן פתים צפני האב וצפני הבן סנה * צפני האב סנה צפני הבן סנה צפני לוקח סנה הרי זו חזקה * ענין חמשה עשר * היבא דהוי בעל הקרקע שהוא המעורר מדבי ריש גלות' אין הועלה למחזיק באות' חזקה כדג' * (כ"ג) דבי ריש גלות' לא מחזיק ולא מחזיקין להו * ענין ששה עשר לריך שלא יבא המחזיק הזה מאותן שאין להם חזק' והם י"א האריסין והאומנין והאפטורפין והסייתפין ואם צנכסי השתו ואם צנכסי בעלה וצן צנכסי האב ואב צנכסי הבן וגזלן ודבי ריש גלות' ועכו"ם * דין הרבא * כגון הבנאי' ויודעי עבודת הקרקע והדומה להם אם האריך מעשה עבודתם ומלאכתם בקרקע שלם כפי' הו אפילו יותר משלם שני' לא נתקיימ' להם החזקה מאחר שהם יודעי' שהם אומני' אכל אם הניחו אותו אומנות וצנכסו באומנות אחרת נתקיימה כדג' * (כ"ד) אומן אין לו חזק' ירד מאומנתו יש לו חזקה * אכל האריסין תדע כגון אלו אריסי' ידועי' באותה משפחה לא נתקיימה להן החזקה באותה סדה ואפילו שהן אוכלים כל פירות השדה כדג' * (כ"ה) אריס אין לו חזקה ואמאי עד האידינא פלגא והשתא כולה * אר"י באריסי' בתי אבות * והיבא בהניחו הם אותה עבודה ואי' עופים צה ולא כלום והורידו אריסים אחרים במקומן שעובדים את הקרקע נתקיימה להם החזקה * אכל אם לא הניחו עבודת אותו קרקע ממנו אלא כגון שמתלקים לאריסים והם בעממם מתקנים העבודה עליהם לא נתקיימ' להם החזקה * (כ"ו) כדג' אמר רב נחמן אריס שהוריד אריסי' מתחתיו יש לו חזקה * לא עביד איניש דמתחי אריסי' לארעא וסתיק *

(א')	ע"ם וי"ל לפ הוי מחסה ועמ"ר וסג גרסינן סוף	דג"ה ואחת כו':
	סג דף מ"ג ע"א:	סג דף ל"ד ע"א:
(ב')	סג:	סג דף מ"ב ע"ב ועיין פי' הרשב"ם סג ודעת
(ג')	ג"מ דף כ"ט ע"א ועמ"ס הטור נסי' קמ"ט	הרשב"ם פי"ג מטוען כדעת רבינו ופ"כ עוד
	סג"ג צנכס רבינו:	הרשב"ם צ"ח התעצות ועיין צנכס' מיינמו
(ד')	מתנו' ר"מ ה"ש: שנתארמיה:	צמ"ג ל"ס ועיין צנכס' סג"ג ע"ג יצ"ג סג:
(ה')	סג דף י"ז ע"ב:	סג דף ע"ו ע"ג:
(ו')	צ"ג דף ע"ב ע"ג ועמ"ס פי' גמטור' דף י"ז ע"ג	סג (כ"ה)
		סג (כ"ו)

(כ"ז)

המקד שער ה

ותשיק • (כ"ו) וגר' אר"י אלים שחלק לארסי' אין לו חזקה אימד הרמגא שזים • והאפטורופים שאמרנו כגון פנתמכו על הקרקע דחין להם חזק' ואם יניחו האפטורופסו' נתקיימה להם החזק' • (ל"ח) אבל אם הית' רחוי' ליחלק אעפ"י שהקרקע' כלו ביד אחד מהם לא נתקיימ' לו החזק' • (כ"ט) כדג' אבוב דשמואל ולוי תנו סותף אין לו חזקה וכ"ש אומן • ורמי עלה ר' אבה לרב יהודה במעלרתא דבי בר זכאי מי אמר שמואל סותף יש לו חזקה והאמר שמואל סותף כיווד ברשות דמי לכו למימד' דחין לו חזקה הא דכחית לכלה והא דכחית למקלחה • אמרי לה להאי גיסא ואמרי לה להאי גיסא •

רבינא אמר האלוהא לכלה הא דלית בה דין חזוקה הא דלית בה דין חזוקה • ואלו האב בככסי הבן והבן בככסי האב ואיש בככסי אשתו ואשה בככסי בעלה דיבס כל זמן שהם לאחרים אבל אם נתחלקו האב והבן זה מזה וכן בפל מגרש את אשתו דיבסה זה על זה כשאר כל אדם ונתקיימה להם החזקה • (ס"א) כדג' אמר רב יובבא פסי' חלקו ורבא אמר • (ס"ב) לא אמר רב ירמיה עבד רב • פפא עובדא חלקו לא • והלכתא חנה לא • תניא כמי הכי בן שחלק ואשה שנתגרסה הרי הן כשאר כל אדם • וגזון שאמרנו כגון פנדע לו שהוא גזל אותה מדה או כגון שהוא ידוע שהרג נפשות על עסקי נזון ומוון שאם צא בתורת חזקה לא נתקיימה לו חזקה • (ס"ג) כדג' היכי דמי גזון ח"ר יוחנן כגון שהחזק בגזלנות על אותה מדה • רב הסדא כגון של בית פלו • שהורג נפשות על עסקי נזון ומוון שהוא על זה הענין אין לו הפעלה ברות' חזקה לא נעמנו ולא לצנו ולא לצון כגון היבא פטועין שמתאבי אביהן ירשה כדגרסינן • (ס"ד) אמר רב הונא חומן אין לו חזקה בן חומן • (ס"ה) אין לו חזקה ארים אין לו חזקה בן ארים יש להם חזקה גזון וכן גזון אין להם חזקה • ואמר רבא פעמים שכן כגון של גזון אין להם חזקה כגון דקאמי' בטענת' דאבא דאבוב' ומה שאמרנו דבירי' גלות' שאחרים אין מחזיקין עליהם כך הם אין מחזיקים על אחרים • (ס"ו) כדג' דבירי' גלות' לא מחזיקי ולא מחזיקין נהו וגר' וריש גלותא שאמרנו לעולם אינו קונה בחזקה אלא כ"י יש לו עדים שלקחו מאותו יעד' • עכ"ל אין לו חזקה אלא בשטר ואלו אחד עשר שחשבנו שאין להם חזקה אם הביאו עדים שלקחו מן הבעלים הולכים אחר העדי' אלא גזון לצדן שאין מקבלין' לו עדות אלא אם מעידים עדים נפיתו שקל לו הדמים וכגון שאין לצבל הקרקע שטר מודעא בידו • ואם הביאו עדים שהודה לו לא מהני ולא נזיד • (ס"ז) כדגרסינן אמר רב נחמן אמר זי הונא וכלן שהביאו ראיה ראייתו ראיה אומעמידים מדה בידו • גזון שהביאו ראיה אין ראיתו ראיה ואין מעמידים מדה בידו וכבר חלקנו ביניהם כגון דאמרי עדים

<p>(כ"ז) ג"ז סג : דין חזקת רפ"י נלמד • פלומי' ואלוהים ויזין ברמז"ש פ"ג מטוען ה"ו ונמ"ת סג ואלוה"סר דדברי רבינו וכל"ל והוספ' שאמרנו כגון של שיתה מדה כסחי' לחוק אעפ"י שהקרקע בידו ביד ח' מהם לא נתקיימה לו החזקה אבל אם פיה רחוי' לחוק נתקיימה לו החזקה כדגרסינן פנויה דשמואל כו' וכו' רבינא להדיא • גלוקטי' פטערים :</p> <p>(כ"ח) ג"ז דף ע"ב ע"ב : כלן סבב קאקול פנוי שפיף יש לו חזקה רפ"י ע"י כו' כנ"ל :</p> <p>(כ"ט) ח"א ס"ד דף כ"ג ע"א : רחש אבד זקנו לא ע"ל :</p> <p>(ל"א) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p>	<p>(ס"ב) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p> <p>(ס"ג) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p> <p>(ס"ד) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p> <p>(ס"ה) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p> <p>(ס"ו) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p> <p>(ס"ז) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p> <p>(ס"ח) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p> <p>(ס"ט) ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג : ח"א ס"ד דף ע"ג ע"ג :</p>
---	---

(ל"א)

המקח שער מ והממכר עז

עדים צפיינו מכה לו אבל אמרי צפיינו הודה לו לא דאי לאו דלחי ליה הוה מומטי ליה ולהמריה לשחזור ..
 ענין י"ז היבא שהקרקע הוי ביד בני אדם מרובים ואחא נוולא ענין זה על שלשה עניינים . הראשון כגון
 שהם שותפי' כלם באותו קרקע ובלה עושים ביחד מה שעושים בו שעמד שני חזקה דכי האי גונא נתקיימה
 להם החזקה אבל אם לא נשתמשו בה כאחד כל סנה וסנה אבל זה נשתמש בה סנה אחת וזה סנה אחרת
 וזה סנה אחרת דלוחה סנה שנשתמש בו זה אין משתמש בו זה לא נתקיימה להם החזקה אלא ככתבו כחב
 ביניה' כגון שכל אחד ואחד כותב סנה זו שאני משתמש בה לי ולהצרי' אני משתמש בהא מסיכה לבין דבי
 הקי גונא ישתמש להם החזקה : (ס"ח) כדג' רמי' צר חנוא ורצ עוקבא בר' חנוא זבין אמתא מר אשתתא
 בה ר'אשוכה ושלשי' וחושית ומר אשתתא בה סנה ורביעיית וסחית נפק ערער עלה אתו לקמיה דרבא
 אמר מ"ט עבדיתו הכי כי היכי דלא תחזקו אהדדי לעלמא נמי לא הוי חזקה והנ"מ דלא כתב ליה איטרא
 אבל כחב איטרא קלא אית ליה למילתא . ופי' איטרא זה כתב שמירה . הענין השני בצתי' שהחזיקו ע"ד
 קמיה כגון ראונו אכלה סנה ומכרה לשמעון ואכלה סנה ומכרה ללוי ואכלה סנה וצא בעל הקרקע
 ומערער עליהם לא נתקיימה עליהם החזקה אלא ככתב ראונו לשמעון שטר מכר ופיהא חושב תשמיש
 שלשמן כאלו הוי תשמיש אחד כל אותן שלם שנים אבל אם לא כתב לשמעון וללוי שטרי מכירה לא נתקיימה
 להן החזקה כדג' . (ס"ט) שלשה לקוחות מעטרפות אמר רצ וכלן בשטר . הענין השלישי . ברבים
 שהחזיקו ע"ד ירושה כגון אותו שהקרקע בידו הוי אבל את הקרקע קנת שני חזקה ומת וצא בנו ואכל
 והשלימה שני חזקה ואתו קרקע נתקיימה להן חזקה ואינני כגון שאכלה האחד סנה אחת ומת ואכלה בנו
 סנה שניה וצא לוקח ולקחה מן הבן בשטר ואכלה סנה שלישית נתקיימ' להם החזקה כדג' . (ע) אכלה
 האב סנה והבן סנה והלקוח סנה הויא חזקה . ענין י"ח . ענין החזקה חומתי ונתקיים לחי שהקרקע
 בידו היבא שלא נחפרש לבעל הקרקע בעדות ברורה שלא מכר כלום הכל אם נחברר לו בעדות ברורה
 שלא מכר לו כלום אין מועילים ראיות החזקה לאותו שהקרקע בידו ובנו כן נמי אימתי אנו מלריכים נמי
 שנחזיק בקרקע להביא ראיות החזקה שפי' היבא שאין בידו עדות ברורה או ראיה ברורה שלקחה אבל אם
 יש לו עדות ברורה בכך אין אנו מלריכים אותו לראיות החזקה . (ע"א) כדגרסינן אמר רבא שחא קמייתא
 מדהר איניש בשטרי חרתי מדהר תלת מדהר טפי לא מדהר ולפולס כל היבא שיש לבעל הקרקע עדות
 מהשכירא אלל המחזיק או ראיה כמו שרואי' שהקרקע שלו היא אין סומכים על החזקה ואפי' שיש עשה
 שטר מכירה כל היבא שמיביא בעל הקרקע ראיה שאותו שטר בטל הוא או לענין כתבו שלא היה לשון מכר .
 (ע"ב) כדג' שאל ריש לקיש את ר' יוחנן זו ששנויה בנשנת בר קפרא הרי סהיה איכל סדה וצא בחזקת
 שהוא שלו וכו' . והיבא נמי שרואה ב"ד זכות לבעל הקרקע שהקרקע שלו אין סומך על ראיות החזקה .
 כיד דתע דתורת החזקה אינתי חקיים למחזיק היבא שלא טען המחזיק שיש לו שטר מכירה באותו מושב
 של ב"ד אבל אם טען ואמר אם יש לי שטר עם שני חזקה נוולא שבעל הקרקע מוחק בטענתו ורואי' לאותו
 ב"ד טעיה ראית החזקה בכל ומכל ואין לו שישמוך אלל על הבאת השטר שטען הלווקח הילכך אם הביא
 שטר המכירה כמו שטען ראיתו ראיה ואם לא הביא וגמלאו דבריו בטלים או שהביא וגמלא בטל נחבטלה
 נמי החזקה ואין לו בה הועלה כלל וחזר הקרק' למעורר עליה . כדגרסינן האכל סדה מחמת אומר
 וגמלאם אונו פסולה הרי זו אינה חזקה . (ע"ג) וגרסי' נמי הבא לידן בשטר ובחזקה דקון בשטר דברי
 ר'

(ס"ח) : סס קד כ"ח ע"ב : (ס"ט) : סס קד ע"א ע"ב : (ע) : סס קד ע"א ע"ב ופי' צה"מ סי' קמ"ד נסמך : (ע"ג) : סס קד קס"ט : (ע"ד) : U כ MEKACH UMEMKAR

המקח שער מ"א והממכר

ד' ה"ג אומר כדון אף בחזקה • וא"ר אבינא • (ע"ד) הכל מודים שאם החזקה לעדותן של עדים
 וכמלאכת חמישה שפסול וכד' אבא דא"ר אבא מודה ר' • (ע"ה) אבא במזויף מחובו שהוא פסול ואמר
 רב גדל אמר רב הלכה כר' • (ע"ו) ואף ר' לא אומר אלא לברר • (ע"ז) וגרסינן עד כאן לא קאמר ר'
 אלא דחזקה מכה • (ע"ח) קאמיא • אלו י"ח עניינים שפי' בהלכות החזקה • דלאחר שחמלא הפצעה
 פטר מהם ולא פחת כי אם אחד נחבטלה החזקה ואין לו בה הועלה וכמו שפי' • הפנין הרביעי • היבא
 שנופל ביניה' מחלוקת נכחיית הפתן שזה אומר נחתי וזה אומר לא נטלתי דדין הוא בכל הדינים שבעולם
 וכשהר כל תביעות שעל התובע להביא ראיה בעדים ועל הנחבט ליפטר בשבועה ובגן שהמוכר תובע
 את הנוקח בדמים לאחר שמתן ממנו הפתן וטוענו ואומר לא נחת לי הדמים והנוקח אומר נחתי ישבע
 הנוקח ויפטר • וכש כן אם תובע הנוקח את המוכר באותו חפץ שלקח ממנו לאחר שנתן לו הדמי' וטוענו
 ואומר לא נטלתי את החפץ ישבע המוכר ויפטר • (ע"ט) כד' אמר לחוכי תן לי בדינך פירות וכתן לו •
 אמר לו טן לי את הדינך אמר לו נתתיו לך ונתתו באנפולי ישבע בעל הבית • נתן לו את הדינך ואמר לו תן
 לי פירות נחתים לך והולכתם לתוך ביתך ישבע חוכי • וכמו כן גרסינן לענין שלחני • אמר לשלחני תן לי
 בדינך מעות ונתן לו ואמר לו תן לי את הדינך ואמר לו נתתיו לך ונתתו באנפולי ישבע ב"ה • נתן לו את
 הדינך ואמר לו תן לי את המעות ואמר לו נתתים לך ונתתם לתוך כיסך ישבע שלחני ויפטר •

ישער מ"א • דין מי ממוכר ממנו ובמה שלקח בו כגון החפץ שהוא הנמכר ומה שלקח בו
 והוא קרוי המעות • לעולם המוכר זה הוא החפץ שאדם מוכר ואתה מוגל בו
 שלשה עניינים ואותן שלשה עניינים שלשתן מוחזרים לדמים • הערץ הראשון • נתינת המעות ונטילת
 החפץ דינו ידוע ומבואר • הענין השני כשאלדס מוכר ונותן חפץ בחפץ וסחורה בסחור' או כגון בגד
 בצבד וזה גמי הוא ככנס בשער הדמים שזה יסוס את החפץ שהוא נותן ויסוס את החפץ שהוא
 נוטל ואלמלא כן לא היו סוחרים זה עם זה • הענין השלישי • בגון שנותן חפץ ואינו נוטל אלא נותן
 אותו חפץ בהנאה שיהיה ממנו בגון ששכר פעמה עמו או בשכירות בית או בשכירות כליו שמשמש
 בהן או בשכירות שיטעה לו פדין וזה גמי ככנס בשער הדמים שאלמלא שפס מה שהיה לו לא היה
 נוטל אותו חפץ בשכירותו • כנגד כל הסחורה שבעולם חלחה היא דמיום ולכך אנו לריבים לחקור
 ולדעת איזה הוא הנקרא דמים • ותדע כי לא נקרא דמים אלא מה שהוא עשוי מטבע וזה להעבירה
 ממלך אל אותו המקור' או שהסכימו אנפי המדינה להעביר אותה בכל דבר זפעמים אתה מוגל
 מטבע שאינה עוברת דהיה היא דהויא סחורה והמטבע עובר הוא דמים ואם הסכים דעת המלך
 להעבירו או הסכימה דעת בני המדינה להעבירה • ותדע דאין אנו הולכים אחר הסכמת בני
 העביר' אלא היבא שאין עליהם נולך ופיתקן תקוה העיר אבל יש עליהם מלך שמתקן להם תקוה
 העיר אין אנו רואים הסכמת בני המדינה אלא הסכמת המלך לבדו • ועל ענין הסחורה והדמים
 גרסינן • (א) הוהב קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הזהב וכל מה שהכירו בו במשנה
 רלה

(ע"ד) שם דף ק"ט ע"א ; הגמ' פט"ו מעוט ;
 (ע"ה) פודה ר' אלתר כנ"ל ; סנהדרין דף ק"ג ע"ב ;
 (ע"ו) גירסת שלנו הלכה כרשב"ג ורזף נמלא מילופי (ע"ח) מכת שעה כנ"ל ;
 גירסאות' ועיין מוזיא אבש' שם שם' ועיין (ע"ט) שמו"ר דף מ"ה ע"א ;
 דרשם שהבא גבור' רניעו והבא דעת רניעו ועיין

זר שער מ"א וזה

(ב) ג"ם דף פ"ד ע"א ועיין שריף ונתיבותי יוסף • שם שהגיל קאם דפיי רביע • (ג)

המקח שער מ"א והממכר עה

דעה לומר דכל מה שקרוי פירא והוא הסחור' כיון שממכה נחתיב זה האחר לתת את הדמים או כגון סחורה
 בסחורה דכיון שמשך זה הסחורה נחתיב לתת מנה מהחליף בה אבל היבא שטובל המוכר את הדמים ולא
 המעסיך את הסחורה הרי זה יכול לחזור ואף הלוקה יכול לחזור אבל אם משך הלוקה את הסחורה ולא
 נתן עדין את הדמים אין כח בלוקה לחזור וזולא במוכר לחזור בו אלא נחתיב הלוקה דמים למוכר
 ונפוס הכי אמרו שבמשיכת הסחור' נחתיב דמים ולכך הזכירו בלות' ממכה שהזהב והכסף אף
 על פי שהם מטובע כגון פריטי והמעט הרעות והאסימון שאין עליו עורה דהכי כלהו פס סחורה
 ים עליהם ואין קורין דמים אלא לכסף המטובע העובר בלותו מקום והוא המטבע החשוב ביניהם
 ואם אתה מולא מקום סחורת' הרי' במעות הרעות ובפרוטות של נחשת ושל עופרת ושל בדיל
 והדומה להם ואפילו הכי אין נקראים דמים דלעולם לא הוי חשוב דמים אלא מה שהזכרנו (ב)
 בדגריסין אמרת כסף לגבי להבא טבעא הוי המט' לגבי להבא דחשיב מנייה הוי טבעא לגבי
 נחשא דליהו חשיב ואיהו חריף מבעיא אלטרין ס"ד אמינא הכי פריטי דאחרא דסגין חריפי' טפי
 גיכספא ואינא טבעא הויין קמ"ל . אתחזי לן דהכי פריטי והמעט הרעות והסבורות והאסימון אף
 על פי שהן חריפין יותר ממתבע הכסף החשוב ויותר הם עיזרים בסחורתם במקומות מרובים אין
 סומכים על כך ואינן חשובים דמים ונא חעלה על דעתך מה שאנו פוניה הזהב קונה את הכסף
 אף על פי שהולאו בלשון קנין סיהא בחורת חליפי' דאין קריאתו אלא הזהב מחייב את הכסף
 בדגריסין' (ג) תכן הזהב קונה את הכסף מאי לאו בחליפי' לא דמים . אי הכי קונה מהייב
 מצעי ליה חתי מחייב וגריסין' (ד) צבריית' הזהב קונה את הכסף כי'ל כחן לו דיכר זהב
 בעמרים וחמשה דיגרים של כסף הרי זה קנה כסף בכל מקום שהוא אבל אם נתן לו עמרים וחמשה דיגרי
 כסף דיגרי זהב אף על פי שמשך את הכסף לא קנה את הזהב עד שינוסך . וחדע כי בענין הכסף
 אתה מולא ארבעה מחקרים בזאת הממכה שלשה מהן תורתן תורת סחורה והמתקד הרביעי הוא
 הדמים הראשון הכסף סתם והוא כגון הכסף והכסף שבור דבר שאין בו פוס מטבע כלל ומה שדומה
 לו . השני מעט הרעות כגון השקרים או פגועתו כהן נחשת הרבה שאין יולאין בסחורה מחמת
 נחשתו המעור' כהן וכל הדומ' להן . או כגון כל המטבעות שהיו חריפות בטענה שהיו עוברות
 ועבשו שנחפסלו וכמעט מלישא וליחן כהן שכל אלו נקראים מעות הרעו' שאין מעות הסבורו'
 והמקוטעו' נקראים מעות הרעות לכל דמים שבעולם נקראים מעות סתם בדגריסין' (ה)
 כחן לו מעות ולא משך ממנו פירות משך ממנו פירות ולא כחן לו מעות וגריסין' (ו) ושמות
 מעות כמי שכיבו אלא שיש בהן רעות ויש בהן יפות . הפליטי הוא האסימון והוא דבר שאין עליו עורה
 ויתחבר אליו כל מה שנטבע מן הכסף ואפ"ס שרובו כסף כמוהו יותר יפה ממתבעו' היואלות עם אפ"ס
 כיון שהוא ממתבע מלך אחר כמו מטבע של אדו' שאיכו יולא בארץ ישמעאל דהנהו דלמי הויא סחורה
 בדגריסין' (ז) אין מחליץ מעמד שני על מעות שאיכו יולאות כי'ל היו לו . מעות כחביות
 ירושלמיות ושל מלכות הראשונים אין מחליין הא' דאחרוני' דומיא דראשונים מחללי הכא בעמי' פסקינן
 כשאין מלכות מקפידות זו על זו . וגרסי' כמי אין מחללין על מעות של כאן והן בצבל ושל בצבל והן כאן הא'
 על

(ג) טט עמוד ז'
 (ד) טז דף ע"ב ע"ג
 (ה) ז"מ טז ע"ב
 (ו) טז דף ע"ב ע"ג
 (ז) ז"מ דף נ"ז ע"ב וט"ז וגריסין כמי סוף ז"מ

שם הנידעם ליהסך ולכאורא דגרי ריבוי[ממנהו]
 טובא ויש להצין דגרי עפי' מ"ט מוהר"י קודקס
 ציטוט דברי הרמב"ם פ"ד מה' מעשר שני ה"ד
 והואל זכ"ע' שם וכפי הגרסה הי' לכתב"ש
 גירסו דגרי ועיין זכ"ע שם חזק :

המקח שער מ"א והממכר

של צבל בצבל מחללין האב נמי שאין מלכיות מקפידות זו על זו וכמו כן כל מה שנעשה מן הכסף מן הנחשת
 מן הזהב כלהו הויאן כחור' והכסף המטובע מעות הוא הנקרא מטובע ולעולם מה שיצא מן הנחשת ומן
 הזהב לא יקרא מטובע ועל הלא גרסינן הזהב קונה את הכסף והנחשת קונה את הכסף דלפי מהכסף
 אינה הוא דהוי חשוב מטובע אמר הכסף אינו קונה את הזהב הכסף אינו קונה את הנחשת. לומר כך
 פי' איזהו מין מן הכסף יהיה דמים ואיזה מין ממנו יהא פירא. חזר ואמר מעות הרעות קונות את היפות
 והאסימון קונה את המטובע להדיפך שאין חשוב מטובע אלא הכסף המטובע העובר וכל שאינו מטובע
 נקרא אסימון והוא לסון פרסי דכל הלא שהוא מטובע יש לו סם בפני עלמו. (ח) כדגרסינן אמר רב
 פפא מ"ט דהוא דאמר אין מטובע נעשה חליפי' מפוס דדעתיה אצורת' ואצורתא עביד' דצטלה ואסימון
 הפרסינן ביה דבר שאין עליו צורה ודע כל מטובע שנעסל ואינו עובר בטלה צורתיה והוי פירא הן שאינה
 יולאה מחנות שהנחשויה ביומר או שמתך או בני המדינה פסלוה הכי כלהו פירא כינהו ולא טבעא ונקראי'
 מעות הרעו' וכמו כן מה שהן מן המעות טבורים וקריים כלם מעות הרעות כינהו כדגרס' כל המטלטלים
 קונין זה את זה. (ט) וא"ר שמעון ב"ל אפילו כים מלא מעות בכים מלא מעות ותורגמ' רבי אבא
 בדינרא ביאקא ואנברא חד פסלתו מלכות וחד פסלתו מדינה. ונריבי משום דהאי פסלתו מלכות לא סגי
 כלל ופסלתו מדינה סגי במדינתא אחריתי איתא טבעא הוי ואינמי. (י) פסלתו מדינה לא סגי לא
 בננעא ולא בפרהסיא ופסלתו מלכות סגי בננעא איננא טבעא הוי קמ"ל. אחחזי לן מהבא דטבעא היא
 המטבע הידועה והעוברת בפרהסיא בגלוי באותו עת באותו מקום וכל השאר נקרא פיניא בין כסף עבור
 בין זהב וכל שאר מטלטלים ואותו מטבע העובר ופיהו דמי' אלו שמין כל פומא טבעולם. וכן' אם הזיק
 אדם פוס היק לחברו גאותן דמים שמין את ההיזק שהוא המטבע העובר באותה שעה. וכן אם מכר
 אדם פוס חפץ לחברו לאשראי אינו נותן לו חנא מפותו מטובע שהוא עובר הנקרא דמים כדגרסינן. (יא)
 נותן לו מטבע היוכל באות' שעה אבל דנין עליו היכל שהולך לנוקם אחר שנוטל מלוחות זוזים היונאים לפס
 על הדרכי' הידועים כמו שאמר' בחבור החוב. ודע שיש מקומות מרובי' שנותני' מעורבי' לדינר כחן שמנה
 זוזים לדינר וכאן י"ב בדינר. ומקום יש שחושבין אותו י"ז זוז ולא מפני שירצו לומר דינר זהב אלא דינר של
 כסף וה"ה לכל המקומות כמנהגן שיחשבו לדבר ידוע הדינר כך וכן זוז ועששים דבר זה לקלר הלשון. ויש
 מקומות מעבורים פס מיני מטבעות כל א' וא' בהשבון ידוע לדינר זהב בין השולחנים וכל א' וא' עוברת
 בין בני אדם בחשבונה. וכמו כן מולאי' בגמרא שהיה להם מטבעות ידועות כל א' וא' בחשבונה. (י"ב)
 כדגרסינן פרוטה אחת עשמה באים' האיטלקי נפק' מיניה לקדושי חשה איקר אחת מעשרים וחמשה
 בדינר של כסף נפק' מיניה למקח ולממכר. דינר כסף א' מכ"ה בדינר זהב נפק' מיניה לפדיון הבן שהיה
 מנה' קדרום לקדוש לכ"ה דינרי כסף דינר זהב כדגרסינן. (י"ג) לענין שלם נשים ושל שלם מלוח שטה
 של זהב דחה הוא מאל' וחמשים זוז ולפי שהיה יודע זה נונהג קדרום לא פיד' מלה וחמשים פני' ואמר כלל
 שטה של זהב לקלר הלשון ואמ"ע שאתה רואה שתולה הכסף בזהב לא מפני שהיא הזהב טבעא והכסף
 פירא אלא לקלר הלשון עשה וכמו שפי' וה"ה אם היו נהוגי' לפער ולחלות בדינר של כסף או בדינר או
 בדבר אחר דרך א' הוא שהרי כתבנו דברי מי שאמר דהבא טבעם הוי דהא קי"ל דהבא פירא הוי
 וכיון

(ח) ז"ע דף מ"ה ע"ב :
 (ט) ע"ע דף מ"ו ע"ג :
 (י) ומה שמענין כ"ל ב"ל :
 (יא) ז"ע דף נ"א סוף ע"א וריש ע"ב ונריבין
 (י"ב) כמותות דף ג' ע"ב :
 (י"ג) כמותות דף ג' ע"ב :
 ע"ע שו"ת נגהו רמב"ם המוס' ע"ע ויעין
 נח"מ סי' ע"ד סעיף ז' ונשמע ס"ק ע"ו :

המקח שני מ"א יחממכד עט

וכיון דקי"ל מהוהב פיר' הוי הוא המתיקד הוא המתולזל כדרך שאלר כחורות מפעמים מתיקרים ומפמים מתולזזין אבל הדמים בעינן עומדים ומידי דקייץ כינהו והיבא שהוסיפו נחשת במטבע ואין בה מורס הכסף שהיה בה כבר זהו פסולה איכמי שפחת הזוז מעסקלו כגון פיס מקומו' פיס זוזי' סקולין וידועי' ומתו' ע' הנשקל הידוע זה פסולן גמי ואם יש לו לאדם אלל הצרו נמי עמרה דינרין מן המטבע היפה ונתן מ אחד עשר מן המטבע שפחת פהם סוים עשרה מהיסיס שהיה לו עליו הוחן אחד עשר הן הסוים כירוח לפי פלריכיס שומא עד שיסוו העמרה שהיו לו עליו נמלא שהם ככחורה' אלל מטבע שהא עומד בעינו ולא שפחה בה דבר אבל יש בה ישני' ויש בה הדמים והגוה לחצרו עמרה דינרים יכניס ויחמה לו תן לי תשפה חדשים אף על פי שפחת לו ממה שהיה לו עליו לא אמרין סיהח חסוב כפיר תנה נעוה טבעא ומה שפחת לו לא הוי מחמת שיש פחות במטבע כלל אלא מפני שאדם רולה ליפן ועולם טבעי' כינהו כדנר' הזהב קונה את הכסף (י"ד) כינר מכר לו דינר של זהב ככ"ה דינרי כסף כיון שמשך את הזהב נקנה הכסף בכל מקום שהוא' האי בכל מקו' שהוא נחתיב גברא מבני ליה מער דב' אשי אינא כמות שהוא דלי ח"ל מארנקי חדשה יאיבנא לך לא מני יאיב ליה מארנקי ישנה דל"ל ליטקן בעינן להו וכמו כן אלו דני' היבא שהיה הנטבע יפה והוכיף המלך במטבע נחשת וורה' שחצרו' זמת שהיה פחות בחשבון ידוע ומי שהיה אלל חברו מאות' פהיה פחותה ובקש מהצרו שיחן לו מן היפה בפחות ע"מ כיון שהמלך נחלה שיעברוגם המטבעות בכל אחת ואחת חסובה היא מטבע כיון שכלווי המלך הן שחיהן הרי הן מטבעות ואם נטל בפחות מן היפה תורת טיבעא היא' ומי שיש לו אלל חברו מן היפה אבל לא פי' לו בפיר' מן היפה אני כותן לך ורולה חברו לתת לו מן הפחותה בחוכמת מה שיש בין זו לזו הרבה בידו מאחר ששתיהן חשובות מטבע ואין אחת מהן חשובה כחורה למצרתה ואף על פי שאחת מהן יותר חריפה מחברתה אין רואי' לאותו חריפות ואין קומכין עליו לומר שהיא היא טבעא או הפנית פסיה חריפה כ"כ שהיא פיר' כמו שאין אלו קומכים על חריפות פרועות הנחשת בחתרא דחריפי ובאותן מקומות מסחורתן בחטים ובפירות והוא החריפות שביניהם אלא שהמית הדמים ומה שהוא חסוב מטבע זו היא גלות הונך ואחריו האלכיס הילכך שתיים חשובות מטבע אחר שאלות המלך ששתיים יעברו כחורה ואם יש על המואל למאול ומאחר שחלופם גונו שזה יוסיף על זה אינה יהיה חשוב דמים על חברו ואינה יהיה חשוב פיר' טדע אין א' מהם חשוב פיר' לגבי חברו אלא סניה' טבע' עד שיפסל א' מהם מטבע בתך בני אדם דהת' הוא חסו' פיר' לאח' שנפסל אלא כל מה שאדם לוקח באותן במטבעות כגון מכל שהוא ננטלולים הוא הנקרא פיר' (י"ג) כדגרסינן כל הנאסו דמים באחד כיון שזכה זה לחייב זה בחליפיו' וחדע שיכול אדם ליקח דמיון אחד בשתי דמוים' וכן תלמה בשתי תלמים ולכתיב בטרי לבושים כיון שלמי הא' הוי כשעור דמי השנים וזה הוא עקח ומטבל ואעפ"י שאלות כי האי גוהא מתן אחד נטבל שנים לאמרמי אין בו חרות רבית ולא כנכס בדין הא דגר' המלוה סלע בששנה' דגרים וכן סאסיס פסיס בשלש גפי מהשנים שהוא כותלי' הן דמי הא' מתן' וחדע דמה' שששים מן הבדיל וכן הנחשת פסיס הוי על שני פניינים פיס מקומות שששים מהם לסימנים בעלמא עוסיס מהן פרועות דקות ורופמי' אותם כל אחד ואחד על דומס א' ידוע והולך' אלל בחתום הרגיל וכן לבעל המגרתן ולכל בעלי' אומניות וכל פעם ופעם שנטבל ממנו מניה אללו אחת על דמים ידועים ולכתיבא לימי' מרובים ועושה חשבון עמו מוילי' לו כל אותן פרועות שהן עוסיס ברומס שלו ומחשב לו בהם כל אחת ואחת על מה שהסכימה דעתו עמו וכותן לו כמה מנין על אותן פרועות ואתן פרועות אף מות דמיהם ולא זו א' דלכבוד הן עמוין ועל אלו גרסינן (י"ט)

(י"ד) ביב דה פ"ה ע"ב : (י"ז) קדושין דף ג"ב ע"ב : (י"ח)

הנקה שער מ"א מ"ב והממכר

(ט"ז) אמות הנחית צמיחן לביית המדחן ויש מקומות שפועים ממנו מטבע ומרצים בהשקלו ומוליאין אולם בכל דבר לפי השואת הבדל והגזשפת בגון פדושים לטרה של נחשת כמה היא טוה ולפי השואתו צבכר ובלטר' עושה גנובו המלך מטבעות להוילאו צשוויז וזה הנק' פדוטות ולכך קראו אותן הראשונים עבדות לעבין השואתם לפי פעתם שלם נתיקר משקל בכר הנחשת צעקרו אף המלך פוחת ממסקל מטבע הפדוטות ואם נתחולל צעקרו אף המלך מוסיף משקל המטבע עד שיגיע המטבע להשוואתו ויש מקומות שעושים המטבע שלהם צמסקל להיות כל זה חזו משקל ידוע שלא יפחות ולא יזחיר צמלוח המלך רואים הזח שהוא מ"ח גרנידי' והוא דינר כסף הידוע צגמר' אם פחת פחול' משני גרנידי' אין עליו להחזירו ואם פחת פני גרנרים סלמים יש עליו או שיחזיר את הפחת כדגרסינן' (י"ז) כמה תהא קלע חכרה ולא יהא צה אוגאה ר' מאיר אומר קלע ארבע איסרים איסר לדינר ומפרשינן רבה אמר פחתה אכר אכר לדינר אסור וסתמ' כד' מאיר' וגרסינן בתוספתא' (י"ח) כמה תהא הסלע חכרה ויהא צה אוגאה ר' מאיר אומר קלע ארבע איסרים איסר לדינר ואמר רב פפא' (י"ט) תנא דידן קא חשיב מלמטה למעלה ותנא ברא קחשיב מלמעלה למטה :

שער מ"ב הדין כמה שלדס מוכר ולוקח באשראי' כבר הזכרנו שהמקח והממכר הוא על ארבעה עניינים' הראשון דמים צכחורה והיא משיכת הסחור' ונתינת הדמי' מיד אה נכנס בדרכי האוגאה וזה שלדס מחזיר עומת מוס שכלאל צכחורה ועל הדרכים הידועים' השני דמים צכחור' והוא מומן ההלואה כגון סכותן דמים מיד וממתין את הסחור' לזמן ידוע שפקסו ציניהם' השלישי כגון שיתן לו המוכר הסחור' מיד ע"מ שיתן לו הלוקח הדמים לזמן ידוע ציניהם' הרביעי מוב צחוב כגון שאין ציניהם משא ומתן עכשו אלא שמתנים ציניהם שיתן לו סחורה עלו' בדמים כך וכך לזמן עלו' והרי הכל בין הסחור' בין הדמים לאשראי ומה שאמרנו ממה סכותן ונוטל מיד בלא המתנה אין דנים על החסרון ועל היחרון אסורא מאחר פנתרטו צאותו חסרון ויתרון המוכר והלוקח' אבל יש לנו לפדש כמה שלדס מוכר לאשראי וממתין על הדמים' חדש היכא שהמוכר נוטל את הדמי' והואין אותן דמים פחותים מהשואת הסחורה סכתן אע"פ שנטלם לאשראי הרי זה מותר מאחר פנתרצה המוכר ליטול צפחות' אבל אם פעה שהמשיך סחורתו ללוקח התנה עמו לתת לו הדמים לזמן אבל הוסיף על הדמים על מה שהיה טוה הסחורה צשעת משיכתה כיון שאלו היה נותן עכשו הדמים עכשו היה נוטל ממנו צפחות הוי ליה אגר נטר לי ואסר אה נכנס צשער הרביית כדגרסינן' (ה) מדצין על השכר ואין מדצין על המכר' כגד השכיר לו החנר ואמר לו אם אתה נותן לי מעכשו הרי היא, צעפר סלעים לשנה אם חדש צחדש צבלע לחדס מותר מכר לו שדהו ואמר לו אם מעכשו הרי היא טלך צבלף זח ואם לנורן צשנים עפר ענה אסור' והיכא שמולה הנמעות עכשו וממתין הסחורה לזמן ידוע הרי אלו מפרשים צשער סאחר זה על הדרכים הידועים' והיכא סכותן דמים עכשו על כחורתו לזמן ידוע וצשעת נתינת דמים הויאין הדמים ציחר' הסחורה טוה לטותה פעה הרי זה מותר לפי שאין האסור אלא על הדבר שהוא נותן צה מחנה

(ט"ז) צ"ב דף ת"א פ"ב ז' (י"ז) ט"ז דף ג"א ע"ב' (י"ח) פותפתא כ"ג ד"ב וצירפתא - שלמינע צמספתא כנה פהי' הסלע חכרה ולא יהא צה אוגאה חנל

ד שער מ"ב אה

(ה) צ"ב דף ק"ס"ה ע"ב ותנ"ש סה"ע פ"ק ע"ב פלות ס"ב וע"ג צבגות שדד"ש פ' ליהא נאך ט"ט

הדמי' ותנ"ד אלא על דבר שנותן צה פתנה סול ע"ס ונ"ל צשענה נדו טינה:

המקה שער מ"ב והטמכה פ

מתנה בגן-העוֹסֵף לוֹ לְשֵׁי הַהַגָּה מִמֶּנּוּן לוֹ דַּעַמִּים שֶׁתִּתְּנוּ עִינֵיהֶם. בְּכֹךְ הָרִי זֶה אֲסוּר אֲזַל הַיֵּכָל דַּהֲוֵי
הַחֹכְמָה בְּמֵה שֶׁהָיָה נִטְוֵן מִיֵּד כְּגוֹן זֶה שֶׁהוֹסֵף בְּדַמִּים שֶׁהוּא נִטְוֵן אִין זֶה אֲסוּר לְאַחַר שֶׁתִּחַלְּתָה הַלֹּקֶח •
(3) כְּדַגְרָסִיקִין אֲמַר רַב כְּתָמֵן כִּלְלָא קְרִבִיתָה כָּל אֲגַר כְּטַר לִי אֲסוּר • אֲחִתּוֹן לֵן דְּלֵאל הַחֹכְמָה הַזֶּה אֲסוּר
אֲגַח בְּמֵי שְׁטוּתָן שֶׁתִּתְּנֶה וּמוֹתֵר • וְהִיכָא טַיִם פִּתְחָה צִמְחָה מִנְּחוּן מִיֵּד כְּגוֹן שֶׁהַנּוֹכֵר נִכְרַ כִּי כוֹרִין מִיֵּד בְּקִי דִינֵר
לְאַמְרָאֵי וְהוּמָה הַנּוֹכֵר לְלוֹקֶחַ סָן לִי עֲבָא דְמֵי הֵמ' וְאֵינִי מִנְּחוּל לֵן דְּמֵי הֵי הָרִי זֶה מוֹתֵר כְּדַגְרָסִיקִין • (ג)
לוֹקֶחַ מִמֶּנּוּ לְגִין וְחֵלִי לְגִין רְבִיעִיּוֹת וּשְׁמִיּוֹת. רַגְהָ אֲוֹמֵר לוֹ חֵן לִי מִיֵּד בְּפִתּוֹת • כִּיֻּלָּא צַו הַלֹּקֶחַ נִקָּח מִהֲבֵרו
עִ"מ לִיתָן לוֹ מִבְּאֵן עַד שְׁטִים עֲמַר חֲדָם רַפְּשֵׁי שִׁמְרֵר לוֹ תָן לִי מִיֵּד בְּפִתּוֹת וְאֵינִי חוֹטֵם וּמוֹסֵם רְבִית • וְהִיכָא
שֶׁנּוֹכֵר הַפֶּן לְהֲבֵרו וּמִתְּנָה הַנּוֹכֵר עִמּוֹ וְהוּמָר אִם יוֹסֵף בְּדַמִּים אִו יוֹהִיר בְּדַמִּים יֵה עֵלְךָ וְאִם
יִפְסִיד יֵהִי עֲלֵי הָרִי זֶה מוֹתֵר כְּדַגְרָסִיקִין • (ד) בְּפִתְקֵי אִיזְהוֹ בְּשָׁךְ אֲמַר חֲבִיבִי מַרְי לֵרִיִּים לְמִיתֵר
לְהֲבֵרוֹ הַיֵּךְ אֲרַבַּע זִוּוֹ עַל חֲבִיתָה דְּהִמְרָה אִי תִקְפָּא בְּרִשׁוּךְ אִי יִקְרָה אִו זִיגָא גְרַסְתָּאֵי • י"ג לְכַבְּרִיִּים
לְאַבְיֵי הָאֵי קְרוֹב לְשַׁכַּר וּרְחוּק לְהַפְּסֵד הוּא • אִ"ל כִּיֻּן דְּמִקְבֵּל עֲלֵיהֵי זִיגָא קְרוֹב נְזָה וְנִזְהָ הוּא וְנִזְהָ שֶׁאֲמַרְנָה
חֻבֵּב צָחוֹב כְּגוֹן שֶׁאִין בְּבִי' מִסָּא וּמִתָּן מִיֵּד אֲלָא זֶה בְּהַמְתַּכָּה זֶה בְּהַמְתַּכָּה קָרְאוּ זֶה רְבִיתִי טְרַמָּא וְכָגוֹן
שֶׁאֲמַר הַלֹּקֶחַ לְנוֹכֵר הָרִיבִי לוֹקֶחַ מִמֶּךָ כֹּךְ וְכֵן מִדָּה עַל חֲטִים וְחִלְהָה תְּחִלְהָה שֶׁאֲוֹל מִמֶּךָ מִשְׁתַּלֵּם הַדְּמִים
כְּשֶׁעַר שִׁטוּתָה בְּשַׁעֲרָה שֶׁאֲקָבֵל דְּאֵינִי פּוֹסֵק הַדְּמִים בְּשַׁעֲרָה הַחֲבִיבִי אֲלָא שֶׁאִם אֲטוּל אֲוִתוֹ בִּין מִנִּי פַעְמָי אִו שֶׁלֵּם
אֲשׁוּל עַל כָּל הַלֵּךְ וְחֵלֵק כְּשַׁעֲרָה הַשְׁוֹאֲתוֹ פַּעַם וּפַעַם הָרִי זֶה מוֹתֵר כְּדַגְרָסִיקִין • (ה) אֲמַר רַב כְּהֵמֵן
טְרַמָּא הָרִי • אִיִּתִּיבִיהָ רְמֵי בַר הַמָּא לְרַב כְּחֵמֵן וְאִם לְגוֹרֵן בְּסָמִים עֲמַר מִכָּה אֲסוּר אִ"ל הַהֵם קָן לִיהָ הַבָּא
לֵא קָן לִיהָ וְאֲמַר רַב פַּפָּא פְּרַשָּׁא דִּילֵי וְדִילֵי מַרְי עַ"ט מְכִירָאֵי לֵא פְּסִיד חוֹזִי לֵא לְרִיכִי' מִלְתָּא הוּא דְּעִבְדִּי
בְּהִי לוֹקֶחַ כו' • וְכַבֵּר פִּירְשׁוּ רְבִיתִי שֶׁאִין הַלְכָה כְּרַב פַּפָּא מִאֲחַר שֶׁמִּפְּסִי' הִי הַלְקוּחוֹת שְׁטוּתָה בִּיֻקְרָא
דְּלִקְמִיהָ כְּאֲגַר כְּטַר לִי הוּא וְאֲסוּר וְכֵן פַּקֵּר רַבִּי' (ו) לִית הַלְכָתָּא בְּטְרַשָּׁאֵי פְּסוּכֵי וְלֵא בְּטְרַשָּׁאֵי מִחוּזְכָּאֵי
וְלֵא כְּחִבְרֵי כְּרַשָּׁאֵי לְעוֹלָם אֵינִי מוֹתֵר בְּזִמְנֵן פְּסוּקֵי דְּמֵי אֲוִתָּה שַׁעֲרָה כְּלִקְמֵי' אֲזַל מִתְּנָה וְאֲוֹמֵר כָּל חֵלֵק
וְחֵלֵק מִן הַמִּקְחָ יִדוּעַ שֶׁתְּטוּל מִמֶּנִּי תִּסְתּוּב לִי בְּזִמְנֵן שֶׁתְּטוּלֵנּוּ כְּדַגְרָסִיקִין • (ז) אֲמַר רַב הַמָּא טְרַמָּא דִּילֵי
וְדִילֵי מַרְי מַ"ט בִּיחָא לְהוֹ דְּלִיקוּס בְּרִשׁוּתֵי דְּכָל הַיֵּכָא דְּחֻזִּי שְׂבָקֵי לְהוֹ מִכְּסָא וְכַקְטֵי לְהוֹ שׁוּק' וְהַלְכָתָּא כְּרַב
חִמָּא' (ח) (עִינֵן שַׁעֲרָה) גְרַסִין בְּחֻבּוֹת פִּר' הַכּוֹתֵב • (ט) כַּחַב לֵה דִין וְדַבְרִים אִין לִי
בְּכַכְּבִין וּבְפִירוּתֵיהֶם וּבְפִירֵי פִירוּתֵיהֶם בְּחִיךְ וּבְמוֹתָךְ אֵינִי אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחִימָה וְאִם מִתָּה אֵינִי יוֹרֵשָׁה
רַבִּיג' אֲוֹמֵר אִם מִתָּה יוֹרֵשָׁה לְפִי שֶׁהַתְּנָה עַל מֵה שְׁכַחוֹב בְּחֹר' וְכָל הַמְתַּנָּה עַל מֵה שְׁכַחוֹב בְּחֹרָה חֲבָלָה
בְּטוּל' גַּמְר' • (י) אֲמַר רַב הַלְכָה כְּרַשָּׁב' • וְקִשְׁיָא לֵן • (י"א) הַלְכָתָּא אֲהַלְכָתָּא דְּקִי"ל בְּעַלְמֵי
הַלְכָה כִּר' יְהוּדָה דְּלֵא"ל בְּדַבְּרֵי שֶׁל מִנְּחוּן תְּנָלוּ קִיִּים אִפִּי' בְּדַלּוּרֵייתִי' וְהוּא דִירַע וּמִחֵל וְהַבָּא בִירוּשָׁם הַבְּעַל

לע"ג

- (3) ב"מ דף ס"ב ע"ג ומש"ר אלם צמי ט"ס ול"ל
אלם צמי צנף הדמיון;
- (א) מוספתא פ"ד ד"ח וסיפא דהאי מוספתא הוהא
צדק פ' איזכו נסך על מתניתין ומדבין על הסדר
וכתב הכ"י דהיינו דוקא חזר שנגמר העסק וחס
בו הלוקה וכ"כ במדריש סס צמס פ"י סע"ג • וכמס
המדריש דס"ה צמסוס סס הלוח לזמן יגול לומר פון
לי צמסות קודם הזמן והוהא דמ"ח צ"ד ס' קע"ג
והרשב"ם פ"ח פמלוס כתב ע"ז הנוקם מהצירו הפון
צמ"ו כו' וכמס סס"ג דלפסר בני קרקע א"ל סיפא
צמ"ו והצירו קינר צמ"ז • ועיין צמ"ע צמ"ג קע"ג
ס"ב צמסער דר"א דשמעיו סינת נצ"ו •
- (ד) צ"מ דף ס"ד ע"ב ויעמ"ס נ"ט צ"ד ס' ק"ג
ס"א י"ט וע"ס המוס' סס צד"ה ח' מחפזה ע"ג •
- (ה) צ"ד דף ס"ה ע"א ועמ"ס הפעל בעשור עג דצ"י
רצ' •
- (ו) סס ו ס"ח ע"א •
- (ז) סס ס"ה סוף ע"א ועיין פרא"ו והרש"ס סס שכתבו
סס' מוכר צמקום הוול כעמקום ביוחר ור"ב סג"ל •
- (ח) עיין מ"ט הכ"ז צ"ל אלו נסך סס צמס רצ"ו •
- (ט) דף פ"ג ע"א •
- (י) סס עמוד צ' •
- (י"א) מש"ר וקס"י לן כו' ופרקיין צמק זכס אלו בירושלמי
זס ועמס אמר מנאי צפל צמסוק אלו זוכס צנן
וכפ"ל

המקח שער מ"ב מ"ג והממטר

אפי"ג דירע ומחיל אסיקבא תנאו בטל ופדקינן בסוף זכה בהן דלמדנין צרישא דמתני' אם מתה יודעה מ"ט בכסידך ולא לאחר מיתה ש"מ דכל תנאים דמתנה בדהה בחייה הן שאם מכרה ונתנה קיים אבל ירושה דלמחר מיתה לא דהא גופה של קרקע אין לבעל אלא לאחר מיתה ובחייה דברים שלא לידו הן לפי התנאי בטל בדבר שלא בא לידו דזכות הבעל בנכסי אשתו בגוף אחר מיתתה היא . ומתני' שא מיתתא לפרושי הכי בירושלמי . דגר"ל ירמיה בסס רב הלכה ברשב"ג אבל לא לענין דבריו הלכה כוותיה דאמר אם מתה יירשנה אבל לא לענין דבריו שהתנה על מה שכתוב בחור' ותנאו בטל בתנאי גוף אבל בתנאי תמון תנאו קיים וזה תנאי תמון הוא ולמה אמרו תנאו בטל דבסוף זכה בהן - ר' אימי בסס ר' יוחנן דבין היה . פי' דאפי' לא סלק ידו מנכסיה שאם מכרה ונתנה שהיא קיים שבסוף זכה בהן למה אמרו מכרה בטל שלא תהא מברחת נכסיה מבעלה ואומרת עליהם . ועוד גרסינן . (י"ג) רבי הלל בר שזי צעא קומי ר' יוסי מכרה היא ומתה היא מהו א"ל מכרה בטל לבן שמכר בחיי אביו ומת אביו . מכרה היא ומתה הוא א"ל מכרה קיים לאב שמכר בחיי בנו ומת בנו . שמעינן מינה דאין זכות לבעל בנכסיה לאחר מיתה :

שער מ"ג

דין ההלוואה וקניית הדמים על פני פנימיים . יש ענין שיתקיים בו התנאי ויש ענין שלא יתקיים בו התנאי . חדע דהתנאי מתקיים על כל דבר שהוא מלני באוחו עת ויכול עליו אבל על מה שאינו מזוי ואינו יכול עליו אין עס תנאי כלל אבל האסור זה פסיק' הדמיי'ל הפירות אלא כפסק כיוו' טיאל השער בסוף . אבל אם יפסקו קודם טיאל השער בצוק זהו שאינו ראוי חזו זני שפוסק על הפירות החדשות שאין ראוי שיפסקו על שער היטן ואינו ראוי שיפסקו על שער החדש אלא לאחר טיאל השער אבל אם היה המוכר שנוטל הדמים תחלה לקולרים שבאותו מקום הרי זה יכול לפסקו דמי בלוקח משאר בני חרם ומתנה עמו על שער שמוכרים הלקוטות והדבר ידוע שגא'ר בני חרם אין מוכרים שיער הלקוטות אין זה ראוי שיפסק אלא לאחר טיאל השער למוכר ולליקח אבל אם לקח מן הלקוטות בעמנו והתנה על שער הלקוטות הרי זה יכול כדגרסינן . (א) אין פוסקין על הפירות עד טיאל השער היה הוא תחלה לקולרים פוסק עמו על הגדש . תנו רבנן אין פוסקין על הפירות עד טיאל השער אלא השער פוסקין אעפ"י שאין לזה יש לזה היו חדשות ואלאיות מארבע וישנות משלם אין פוסקין על החדשות מארבע עד טיאל השער לחדש וליטון . היו ללקוטות מארבע והוא אין מולא ליקח . (ב) אלא משלם אין פוסקין אלא עד טיאל השער ללוקח . (ג) ולמוכר ואמר רב כחמן פוסקין ללקוטות בשער לקוטות א"ל רבא לרב כחמן מאי טבא לוקט דאי לית ליה זיף מלקיט חברה בעל הבית כמי חזק מלקיט א"ל בעל הבית זילא ביה מלתא למיזף מלקיט . ואי בעית אימא מאן דיהיב זחי אבעל הבית אפירי טפירי יהיב ליה . וכמו כן אבו דריס במקום שאין לו שער כי אם הכפינות כשמביאין עם תבואה ממוקם למקום אחר שאין פוסקים עד טיאל השער בבית הכפינות . חדע דכל היכא שהמקום הוא ממוקם הני לתבואה

<p>וכת"ש רבינו להלן ציינו לשון קמ"ט ועמ"ש הראש והרן ציינו דבר בירושלמי סללו' ועמ"ש התוס' דג"ה קסדר רב דתנוז גס ציודתא בעל לא ידע דמתל . ועיין צוקרן העדה שם שכתב לפרש דמ"ט בירושלמי בסוף הוא זכיה עין חיינו משום דלא</p>	<p>ישע דמתל ולא רסא דברי רבינו ועמ"ש במדמי בסס רבינו :</p> <p>(א) גם זה בירושלמי שם וס"ג פטר טאל ומתה סיא ועמ"ש פ' הראש חזקת כתיים דין כ"ג בסס רבינו יונה :</p>
--	---

<p>שער מ"ג</p> <p>זדה</p> <p>(א) צידעא שלנו ללוקט והכל ענין פ' ועיין הכ"ז צ"ד ס' קמ"ט :</p> <p>(ז)</p>	<p>ור</p> <p>(ח) צ"מ דף ע"ג ע"ב :</p> <p>(ט) צידעא שלנו ולכל פדס טאלות :</p>
---	--

המקח שער מ"ג הממכר פא

לחצוזה למכור וליקח אינו חכור למי פלוה מעות מחצרו לתת לו פירות זהה על סער שילא בצוק אס הוה הסוק בוק קבוע בצווחן נוקוס אלא אי הוי ספעמים מתצטל ופעמים מחקיים ומין לו סדר חין כומבין עליו ואין פוסקין בצווחן דמיס על סער סצווחו פוק כדגרסינן: (ד) א"ר אבי אר"י חין פוסקין עג סער סצוק ח"כ זיר' לר' אבי אר"י אפי' כדרומים הוה ח"ל לא אר"י אלא בצוק סל עיירות דגא קביע וכו': והדרכים הידועים סהזכרנו לעילא שיכול המוכר לפסוק דמיס אס הוה תהנה לקונדים סצווחו מקוס כגון סהפירות ככר נעשו ונסלמו צעשייתן והן דאין למכירה או אפי' אס נסאר בעשיית מנחכת; כני ננאכות לעשות ואח"כ יהיו ראויים למכירה על מנהג המקוס בין סיהיו אותן מנאכות סנשטרו מנאככת בנוס בין סיהיו מנאכות שהן בידי אדם הדי זה יכול לפסוק: אבל אס נשתיירו במנאכת הפירות סלג מנאכות לעשות קודם סיהיו ראויים למכירה חכור לפסוק ולא התירו כמי לפסוק אלא לני סהוה תחלה לקונדים דאמרין כמו סיתחיל הוה עכשו ילא הסער: (ה) כדגרסינן היה הוה תחלה לקונדים פוסק עמו על הגדיס ואמר רב מחוסר סתים פוסק: סלג אינו פוסק: וסמוחל אמר בידי אדם אפי' מלה פוסק בידי סתים אפילו אחת אינו פוסק והלכה כרב: וכמו כן לכל סאר הדברים סאלס מוכר רוחיס המנאכות סנשטיירו בהם לעשות ע"ס מנהג הנוקוס כדגרסינן: (ו) פוסק עמו על הגדיס ועל העביט סל ענבים וסל הבטי' סל יוצר ועל הסיד משיסקענו כבצטן: ופי' בגמרא על ארבעת עניינים הללו דראוי לפסוק דמיהס אס נשתייר סס סתי מנאכות כלבד ואמרו על הגי' יס דאין ראוי לפסוק דמיס למי סהוה תהנה לקונדים וכ"ס נההרים אלא לאחר סהופלך לסמש ויבס וכפתייר בו הדיסיה והמורה כדגרסינן: (ז) פוסק על הגדיס והא מחוסר משרא מחמה ומיבס ומידס ומדרא: דסדא אחמה ויבס: הא איבא מדרה דבידי סמים היה אפשר כנפואתא: הסגי והיבא ספסק על היין נריך סיפסוק לאחר סהכנים אח הענבים לגח דנשתייר העליה והכנסתו בקנקנים דהויין סתי מנאכות ואס מנהג המקוס סאווחו סלוקחו הוה מוכניכו בקנקנים יכול לפסוק קודם סיכניכו בגת: כדגרסינן תא סמע על העביט סל ענבים והוה מחוסר מוכמר ועיולי גבי דגא ומידס ומנגד: כדחכיר' חייא על כומר סל זתים סכא כמי על כומר סל ענבים והא איבא תלת באתרא דהוה זבין הוה נגיד: הסליסי: היכא ספסק על ספמן לא יפסוק עד סיכניכו לבית הדבד ומס הוה מנהג סאווחו סלוקחו הוה יכניסנו בקנקנים הדי זה יכול לפסוק קודם סיכניכו כבד: כדגרסינן ת"ס על סמעטן סל זתים והוה מחוסר מוכמר ועיולי לבי דגא מידס ומנגד חכיר' חייא על כומר סל זתים והא איבא תלתא באתרא דהוה זבין הוה נגיד: הרביעי: מכר הימנו סיד דהוי דינו כאלו ספי' כדגרסינן ת"ס ועל הסיד משיסקענו כבצטן ואמאי הא מחוסר מקלא אפוקי ומידק באתר' דהוה זבין הוה דייק ולסמו' דאמר בידי אדם אפי' מלה פוסק למה לי משיסקענו אימא משראו לסוקטו כבצטן ואע"ג דקא חזינן דקא מתרץ לה אליבא דסמוא אין כומבין עליו מאחר דקי"ל הלכה כרב באסורי: וכל מה סאמרנו סאין ראוי לפסוק דמיס מ"מ ראוי ויכול להסנו עמו על מכירת הפירו' על הסער שילאו הפירו' כסעת לקיחתו ממנו ולא יס סוס חכור כלל: (ח) כדגרסינן פוסק עמו כסער הגבוה ר' יהודה אומי יכול לומר או חן לי כזה או חן לי מעותי: ותעד כל דבר יס לו גורן ידוע ראוי להסנות עמו על סער סימכור כסעה סיפול ממנו אותו ספן ומי סמלוה מעות על החלב אין ראוי לפסוק לו דמיס כלל אלא מה סהוה מזוי ממנו: וכמו כן אנו אומרים אין פוסקין מעות לא על האפרוחי' ולא על הפרגיו' לא על הדגי' סצטבריא ולא על זבלה אבל

(ד) ז"מ טס: (ז) עד אימא משראו לסקעו כבצטן מביאר נסמ' ז"מ
 (ה) טס ע"ד ע"א: (ח) ע"ד ע"א וגרס רבינו כולוהו ת"ס:
 (ו) טס ע"ד ע"ב:

(ט)

כא X MEKACH UMEMKAR.

המקח שער מ"ג והממכר

חבל יכול לפסוק דמים על הבני ועל הצפרי ועל דני שבכל מקום לבר מצפרי לבדה ועל חביני עמים .
 (ט) כדג' חין פוסקי' על החלב ועל הגזיה אלא עד שיעשו התחיל לחלוב מותר לקח חין פוסקין לא על
 האפרוחים ולא על הפרגיות ולא על הדגים שבצפריא ולא על חביני קם אלא פוסקין על הנפסדים ועל
 דני' שבפאר ארצות ועל חביני עמים זה הכלל כל שיש לו גורן פוסקין עמו כשער הגורן וכל שאין לו גרן
 קונן עמו כשער סירלה . כינד היו לפכיו עמה לאן אומר לו הרי גזוהיהן של אלו עשויות עליך במנה של
 זהב מותר בליט' כך וכך אכור ואם יש לו מותר לגזו וליתן לו . וכמו כן ראוי להלות על פינליא סדהו ובלבד
 שלא יפסוק דמים לומר בכך וכך טוול המדה . (י) כדגרסינן אומר אדם לחברו הייך מאתי' זוז על
 מה מסך עושה ובלבד שלא יאמר לו מארבע סאין בסלע ומאסתי' בסלע . ואם אמר אכור וחדע שיש חלוק
 בין דבר שהוא פרה ורבה מאליו בגדולי קרקע בגון בית הקפואים והדלועים והדומה להן שאלו נחתך
 ממקומו לא ינא עוד אחר באתו מקום דכל כי הני יכול להתנות כשהם קטנים בדמים קנזוי לתתם לו כשהם
 גדולים אצל כל מלתא שאלו נחתך ממקומו יולא אחר תחתיו בגון החלב אינו ראוי להלות עליה בדמים
 קנזויא לתתם לו כשהם גדולים כדגרסינן . (יא) אמר רבא האי מאן דיהיב זוזי לגבאה וקא אזלי
 עשרה קרי בני זרתא בזוז' וא"ל יהיבנא לך בני גרמיד' גרמיד' איתנהו סרי ליתנהו אכור מ"ט . (יב)
 כיון דמימלא קא רבו שפיר דמי . ועקסינן ההולך לגזוז את לאנו לחלוב את עזיו ולרדות את כוורתו מנאו
 צברו וא"ל מה שעזי חולבות מכור לך כו' אצל אס אמר לו מה שעזי חולבות כך וכך מכור לך אכור והא חלב
 דממילא קאתי ואכור ומפרקינן התם לאו מיניה קארבו דכיון דקליב' ליה אחי אחריתא הכא מיניה קא
 רבו דאי שקלינן ליה להאי לא אתו אחריתא לפולם כל היבא שאדם מלוה מעות על פירות לתת לו על שער
 שינא בשעה שיחן לו הפירות שפי' דמי או אס נתן על שער שהו' בשעת הלוואת המעות על שער שהוא
 קצוב וכמו שפי' . ולעולם איכור ראוי להלות מעות בגון שיחן לו זוז על המסים אי זה ענין פירות בגון
 אגבים או תמרים והם שוים יותר מחו כמו שפי' שהיתרות כשהוא כותן על מה שממתי' לו הוא אכור אצל
 תדע דכל היבא שהפירות אלל המוכר מזויות בשעה שכוטל הדמים ממנו שאלו רנה לתתם לו מיד יש ספק
 בידו והוא מזלזל ונותן חין זה אכור שיטול דמים מן הפירות יותר ממה שנטל ממנו בדמים . (יג)
 כדגרסינן אמר רב נחמן האי מאן דיהיב ליה זוזי לקראה וקא אזלן ארבע גריו וא"ל יהיבנא לך
 חמשה איתנהו סרי דאי בעי יהיב ליה ליתר ליתנהו אכור דהוה ליה כאגר נטר לי פשיט' לא זריכ' דאית ליה
 אסראי במתא מהו דתימ' בעד שיבא בני או עד שימלא מפתח דמי קמ"ל כיון דמחרן גוביינא כמאן
 דליתנהו דמי קמ"ל דאכור . וכמו כן מי שמוליך סחורה ממקום הזול למקום היוקר ואמר לו חברו חן לי
 סחורה בכאלו ואני אתן לך כמותה באתו מקום שאתה מוליך אותה אס יש לו סחורה באתו . מקום היוקר
 שמוליך אותה לסס כמות זו מותר ואם חין לו לסס כמותה אכור . (יד) כדגרסינן המוליך חבלה
 ממקום הזול למקום היוקר מלאו חברו ואמ' לו תנה לי ואני אעלה לך פירות שיש לי באתו מקום יש לו
 מותר חין לו אכור . אצל החמרים יכולים הן שילוו מעות על סחורה במקום היוקר כדי שיטנו אותה כמו
 שהוא במקום הזול כדגרסינן . (יז) החמרים משלין במקום היוקר במקום הזול ואינן
 חושטין . בסורא אזלן ארבעה ארבעה . בכופריא אזלן שחא שחא יהיב רב זוזי לחמריה ומקבל להו
 אונס' דאורה' ושקיל חמשה ולישקיל . שחא אדם חשוב שאני . והאכירו בגמרא דברי' ידועים שאין ראוי
 לעשו'

(י"ג) טס זך ס"ג ע"ג :
 (י"ד) טס זך ע"ג ע"ג :
 (י"ז) טס זך ע"ג ע"ג :

(ט) מוטבא פוק טז דנ"ב :
 (י) מוטבא טס :
 (יא) ז"מ דך ס"ד ע"ג :
 (יב) כניגאט נפרא טס :

המקח שער מ"ג והממכר פכ

לעשו' בהן כך כדגרסינן * (ט"ו) צעמ' מיניה ר' אסי מרבי יוחנן מהו לעשות בגרוטאות כך וכו' וגריבין * (ט"ז) נמי פרדים' רב אקר ושמואל שרי ומי שהלוה על החורה על הדרך המותר וכמו שפי' יש נו לבחור אותם טעה שנטול ממנו היפה שבה ואף על פי שיפסיד המוכר במה שיסתייר אללו טובא * (י"ז) כדגר' א"ל רבא מצרניש לרב אסי חזי מר רבנן דאכלי רביחא יתבי זוזי אחמרנא בתסרי ומחר' (כ"א ומחר') ליה בטבת א"ל ספיר קא עבדין ואלו הדרכי' כלן סאמרנו הוא במה סאכיר ובמה סמותר הכל מה שהו' מתקיים ומה סאיכו מתקיים דין הוא סיראה הדין במה שפי' כבר שהדמים אין קונים את החורה ואין על מי שחזר בנתינת הדמים לבדן אלא לקללו במי שפרע ודינו לשמים * ותדע דכל היכא שהלוה מעות על הפירות סחס סלא פסק הדמים לא כדהשת' ולא על סער סילאו יש נו ללוקח ליטול כשעת נתינת דמים זין שנתיקרה החורה לאחר מייכן זין סכתולולה והוא סיס סס קנין או חליפין או בדרכ' כראוי להתקיים בו המכר וכמו שפירשתי כבר במה שהוקדם לפנינו דהתם יש מן הדין סיתן לו כהורה כשעה שהיתה טוה כשעת נתינת מעותיו סאס היה התנאי כשער הגבוה שהוא סער סעת נתינת מעותיו אבל היכ' סאין סס קנין ולא א' מן הדרכים סמתקיים בו המכר אין לז"ל אלא סיקלל אותו סחזר בו וכמו שפי' * ועל הדא גרסינן * (י"ח) ההוא גבר' דיהיב זוזי לנדוכא דבי חמוה לסוף זל כדוכיא אהא נקנני' דרב ספא אמ' ליה אי פסקת כשער הגבוה סקיל כדהשת' ואי לא פסקת סקול כדמעיקר' ומאן דהדר מייכיכו מקבל מי ספרע * ותדע דככל פרי סלא ילא זגוף האינן או כל החורה סאינה כרשותו סל מוכר לא נתקיים עליה הממכר ואפי' שהוא בקנין אלא עד סיהא זאינן סבל סס קדם הלוקח ונטל מה סנטל כטל ואין המוכר יכול לחזור אותה מידו * (י"ט) כדגרסינן סתמר המוכר פירות דקל להזכרו אמר רב הונא משבאו לעולם אין יכול לחזור בו ואמר רב נחמן אף משבאו פירות לידו לעונס יכול לחזור בו ואמר רב הונא דאשמיט וקביל לא מפיקין מיניה * ומי שרונה לסמוך על דבור חזרו על דבר סלא זא אין סס פוס איבוד כלל אלא סביד המוכר החורה סס ירנה ותדע פמי סמלוה על הפירות או הדוניה להס ונתקיים המעשה זביניהם אבל כלו אותן פירות עד סלא נסתייר מהס זבאותו מקום כלום רואים סס הלוקח תבע את המוכר קודם סיכלו את הפירות מאותו מקום ואס רנה היה יכול לתתם לו הרי הרפות זיד הלוקח סס רנה יחזור זבאותן דמים סכתן או במה סנסתייר להס מן הדמים ואס רנה יסחר אותו עד פירות סל סנה הזבאה ויעול לסנה הזבאה כמו סנתחייב לו זבאותו סנה סעבר' במסקלו או זמדחו סהריהן חוב עליו אבל סס לא תבע הלוקח את המוכר קודם סיכלו הפירות יש מן הדין על הלוקח סימתין את המוכר עד סנה הזבא' סס ירנה המוכ' ככך ואימתי סנו אומרי' ישים על העו' להמתין עד סנה הזבאה היכא סהמוכר לא הלך חליו ולא אמר לו קודם סיכלו הפירות טול את הפירות סיס לך עלי והלוקח לא רנה ליטלם דאס לא עשה כך התם הוא דיש ללוקח להוליאס קודם סיכלו הפירות אבל הלך המוכר' ואמר לו הרי פירותיך טול אותן והלוקח לא רנה ליטלם הרי המוכר הרשות זידו ואס רנה יסחר ללוקח את מעותיו ואס לא רנה יסחר אותן עד סנה הזבאה כדגרסינן * (ך) כל המסכה ידו על התחתונה וכל החזר בו ידו על התחתונה :

שער מ"ד

(ט"ו) טס : דפיי' כשער הגבוה הוא כשער הזול ונפ"כ יש
 (ט"ז) גס זה טס : ט"ס כדנרי רצינו וכנ"ל סאס לא הי' התנאי כשער
 (י"ז) ג"ז טס עמוד ז' ופיין זלטון סה"ס טס : הגבוה נותן כשער כהו' כשעת נתינות מעותיו
 (י"ח) ז"ת דף ע"ד ע"ב ומ"ג רצינו לעיל כסמוך סאס (י"ט) טס דף ס"ז ע"ב וסער רב מדינא דחי סעט וסכנ' כנ"ל
 (ך) טס דף ע"ז ע"ב : כי התנאי כשער הגבוה סהו' סער סעת נתינות מעותיו לא ידעמי לסולעא עב"י סוגי' סה"ס
 כ"א *

(ב)

המקד שער מ"ד והממכר

שער מ"ד דין המלוה את חברו על פירות ידועים ורוצה להחליף אותן פירות בפירות אחרים ודין זה מתחלק לשני חלקים. החלק הא' אם היה נתינת המעות תחלה כדי שיתן לו בהם פירות מלווה הלוקה להחליף בין פיהו לו בין שלא יהיו לו יכול המוכ' לקבלן על עצמו ואם היו מלווה בלוהו מקום כגון מהלוהו מה' זויים על כור א' של חטים ולא הספיק למשכו ממנו עד שנתיקר במאה וחמשים ובה הלוקה וחבצו בו וה' נתן לו אותו כור כי חכי לריך לדמיו וליקח בו ממנו שאכי יכול ליקח גדמי הכור עשר מדות ממנו וה' המוכר הדי' ים לך עלי עשר מדות של ממנו שהוא דמי הכור של חטיץ ולאחר כך נתיקר השמן וזהו ונאחזים וזו אותן עשר מדות ואמר לו הלוקה תן לי אותן עשר מדות של ממנו שאכי לריך ליקח בדמיהם קטנית שאכי יכול ליקח עכשו בדמי השמן גשורים ונדה של קטנית וה' ל הלוקה ים לך עלי עשרים מדה של קטנית כל זה מותר. וכמו כן אם החליפו בקטנית לפירי אחרינא עד שנתרבה לו על הקרן כפלי כפיס אין סס שום חיבור כלל כל היכא שאותן פירות מלווה בלוהו עתה ואף על פי שאין ביד המוכר מאותן פירות ולא כלום. אבל אם הוא עוקר נתינת המעות הלווה שלא היה לשום פירות אין ראוי להחליפו פירות בפירות כמו שאמרנו לעילא אלף היכא שהפירות מלווה ביד המוכר בלוהו עתים שקבלן על עצמו לתתם ללוקה כגון מהלוה אדם לחברו מאה זוזים והגיב זמנו וה' לתן לו אותן מאה זוזים שהלוויתך שאכי נוקה בהם עשר כורים של חטים וה' ל הלוה הריני מוכר לך עשר' כורי' של חטים והם עלי כל זמן שתרכס ולאחר מיכן נתיקרו אותן עשרת כורים חטי' ושויים מאה וחמשים ואמר לו המלוה תן לי העשרת כורים של חטים שאכי לוקח בהם עשרים כורין של ממנו וה' ל הלוה אני אחן לך עשרים כורים של ממנו כל זמן שתרכס רואים אם היה ביד הלוה אותו ממנו בלוהו עתה מותר ואם לאו אסור. וכמו כן אם החליפו בפירי אחרים דאם הם בלוהו עתה בלוהו מותר ואם לאו אסור. וכי היכי דמלי המלו' ליקח מן הלוה פירות ואף על פי שנתיקרו הם הכי נמי יכול ליקח ממנו דמי הפירות ואף על פי שעלו הפירות דמי כפלי כפלי ממנה שנתן לו הוא דכי היכי שלא כאשרו לטוב הפירות שהן שוי' כפלי כפלים כך לא אסרו חכמים לטוב הדמים כדגרסינן. (א) איזהו תרביית המרבה בפירות כיצד לקח הימנו חטים בדכר זהב הכור וכן השער עמד חטים בשלשים דינר ואמר לו תן לי חטי שאכי עוכרן ולוקח בהן יין ואמר לו הדי חטיץ עשויו' עלי בשלשים דינר והרי לך אלני יין ויין אין לו. ופי' הגמרא שאין זה אסור אלף היכא שתיקרו היה חוב אבל אם היה עקר נתינת המעות לשום פירות אף על פי שאין לו מות' כדגרסינן. (ב) וכי אין לו מאי הויה תחיתא אין פוסקין על הפירות עד שילא השער ילא השער פוסקין אף על פי שאין לזה ים לזה. ושקלינן וטרינן בה ואסיקנא ח' רבא כי שכיבנא רבי ארסעיא כפיץ לתי' דמחרנא מתניתין קותיה. דסני רבי' הושיעיא הרי שיהיה נוסה בחברו והלך ועמד על גרבו בו' עד לקח בהלוואתו ופירשו בגמרא כל מה שהקדמנו להזכיר למעלה שהחוב יכול להחליפו ואע"פ שלא תשכן המלוה ואין סס אסור' כלל ודני' עליו כדן מי פתמך וקוה' שהיו הפירות ברשות הלוה שהוק המוכר בשפת החלוק כשקבל על עצמו וכן כל פרי ופרי בשעת הלוואה כשקבל על עצמו. ומש' חלוק בין שיכול הפירות בין שיכול דמי הפירות כדגרסינן. (ג) הנה רבא ס"מ מדרבי הושיעיא תלת' ס"מ מעמידין מלוה על גבי פירות ולא אמרינן שלא באסורו ובה ליוו' ס"מ הוא דים' לו וס"מ איתיה לדרבי ינאי דלמד מה ליהן מה ליה דמיהן:

שער מ"ה

זר שער מ"ד זר

<p>והראש. שם דרוקא פירות יכול ליתן לכל לא פירות
 ונעור וממנו זי"א ס"א קצ"ה סעיף 4 פנים 3
 דיעות ולא הכריע פיי"ט. ונמיהוסי לפ' איזהו נשך
 הארכמי נש"ד צעירי' ס"ו: (ה)</p> | <p>(א) ז"ב דף ס' ע"ב:
 (ב) שם דף ס"ב ע"ב:
 (ג) שם דף ס"ג ע"ב ודעת רבי' כדעת הר"ם שהרי' נשמו' שם נד"ס דלמרי' ר' ינאי פנל דעת מר"ס</p> |
|---|--|

המקח שער מ"ה והממכר פנ

שער מ"ה דין חזרת המכר מהמת מום שנמלא בו מדע דעקר המומין שהם חזרה וחזרין זהם אין אני נרי' לפר' הוחס בחבור זה לפי שאי' כוונתי על חזרת ההפך במום שנמלא בו אלא אם היו מום אלנז בני הסוק שבאותו מקום לכל מה שהוא מום אלנז ומנהגם להחזיר בו את ההפך מחמת אותו מום ההוא מום הוא דמתקרי מומא ויחזיר בי את ההפך אבל אם כל דבר שאינו מום אלנז אין חזרין אותו מהמת מום ואף על פי שהוא פחיתות הרי לנו דנין על מנהג של אותו מקום ולא יחזור מוחות אותו מום * אצנ לא אחיז מלהזכיר בחבורי זה קלת מהמומים דדרך קלרה כמו שאמרנו הראשיני' במומי אדם ומומי בהמה לענין כהנים וננבי בכורות ולגבי קרבתות * אצל לריכס אנו לפר' היאך פיר' המוכר לליקח בשעה שמכר ההפך שאם יש בחפץ מומים ולא הזכיר פירוש' או שהזכיר קנת מהם והכנים האמרי תחתיה' ה' הזכיר כחם פי' דבין זה הגנור' ארבע' עניינים' הא' אם הזכיר' המוכר בשע' ה' וכ' שיש בה מומים פי' מקלחם ולא חשם לפר' האחרים * וכגון שהיא פרה ואמר פרה זו נגחנית היא נשכנית היא בעטנית היא רבנני' היא ולא הזכיר' אם יש בה נים אחר ואף לא הזכירו בכלל' שהתק לחסר שהזכר אותו כדגרסינן * ענ הנקח נהחזיר אותה פרה חו אותו הפך כיון שנמלא בו מום אחר' לפי שהמוכר הטעה אותו כדגרסינן * אר' המוכר פרה לחברו ואמר לו פרה זו נגחנית היא נשכנית היא בעטנית היא רבננית היא היה בו מום אחר וכנפו בין המומים הללו הרי זו מקח טעות * הענין השני' היבא שהזכיר המוכר בשעת מכירתו ההפך קלה מן המומין ופי' אותה בפי' ושאר המומין הזכיר סתם ולא פיר' בפי' כגו' שאמר יש בה מום פלו ויש בה נמי מום אחר ולא הזכיר איזה הוא כי האי גונא' ודאי לא הטעהו המוכר והוי המכ' קיים כדגרסינן * (ג) מום זה ומום אחר אין זה מקח טעות * הענין השלישי' לא פי' בפי' שום מום אבל אם אמר לו בכתם הפך זה יש בו מומים אפי' סימלא בו כל מומים שבעולם אין יכול להחזיר והוי המכר קיים כדגרסינן * (ג) א"ל רבא לרב אשי היו בו כל המומים הללו והוא א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמרין משמיה דרבא אפילו היו בה כל המומים הללו אין זה מקח טעות * הענין הרביעי' לא פי' הלוקח בשעת מכירת ההפך לחיזה נורד ירצה אותו חפץ והוי בו מומים ולא הזכירו המוכר והיה אותו חפץ ראוי לשני דברים לענין מי שרדיך אותו דבר הא אותו מום אינו מפחיתו ואינו מועיל לו כלום * אבל מי שרדיך אותו לאותו דבר אחר החס הוא דקשי ליה אותו מום דכי האי גונא' לא יתבטל המכר לפי שיש על המוכר' לטעון ולומר לא מכרתיו לך אלא לאותו דבר שאין מפחיתו המום כלום * כגון פרה שהיא ראויה לזביחה וראויה לחרישה שאם לא הזכיר הלוקח לחיזה נורד לקחה ונמלא נגחנית יש על המוכר לומר גטביחה מכרתיה ואין עליו להחזירה בזהו מום דגרסינן * (ד) אומר המוכר סוד לחברו ונמלא כגון רב אמר הרי זה מקח טעות ושמואל אמר יכול לומר לו לשחיטה מכרתיה לך * ויש לי להזכיר בכלל בקולר מומי הבהמות * מדע דכל בעלי חיים שאין כבני אדם אם נתיבם מקום בצבעה או שנקב או שנסדק הרי זה מום כדגר' * (ה) נעגמה אזנו מן הסחוק אבל לא מן העור כסדקה אף על פי שלא חסרה נקבה מלא כרשינא או שיבשה * ולענין החוטם גרסינן * (ו) חוטמו שנקב ושנסדק ושנפגם וגרסינן * (ז) בתוספתא נקבו חוטמים זה לתוך זה מבחון מום ומפני' אינו מום * ולענין ספה גרסינן * (ח) ספחו שפגמה ושנקבה ושכדקה ופי'

זר	שער מ"ה	זהב
(א) ז"מ דף פ' ע"א:	(ס) בצור' דף ל"ז ע"א:	
(ב) סס:	(י) סס דף ל"ט ע"א:	
(ג) גס זה סס:	(ז) הוצא ז"מ סס:	
(ד) ז"ז דף ל"ב ע"ב:	(ח) סס נעגמה וגרטיק שפחו:	

המקח שער מ"ה והממכר

ופי רב פסא תורא ברא דשפתיה (פרג' טפה יהיק לפיו - תורא יהא מתק) ולענין הזכור נפסם הזבן והעריה של נקבה - ולענין פחיתת הצ' אין לו צנים או שאין לו אלא צינה אחת - ולענין חוספת הרגלים או חסוד או אם נפתחו מבריחת הרגלים או קצת אבריו שדומים לענין אחד ואינן בעניינים - (ט) וגרסיקן בעל חמט רגלים או שאין לו אלא שלט ופרגליו קלוטות כחמור והסחול והכסול - איזהו שחול טכשמתה ירכו ככול טאחת מירכותיה גבוה מחברתה - ומפרטיקן לענין קלוטות אמר רב פסא לא טימא דעבינן ולא סדיקן אלא כיון דעבינן אפע"י ססדיקן - ואמריקן צבריחא איזהו כסול רגלו אחת בתוך הכסל ורגלו אחת על גבי הכסל - ולענין מומי הלחי גרסיקן - (י"ד) מפתס מהלחי הפתחון עורף על הפליון ופאל ר"ג לחכמים ואמרו הרי זה מוס - ולענין מומי זכב הטלה גרסיקן - (י"א) והגדי היכא פהן לגדל ולא לזיחא - גרסיקן - (י"ב) ר' חנינא בן גמליאל אומר זכב הגדי שהוא דומה לשל חזיר או שאין בו שלטן חליות הרי זה מוס - ופי' רב פסא לא טימא דכריכא וקטיכא אלא דכריכא אפע"י דלתימא - ולענין חליות הזכב גרסיקן - (י"ג) צבריחא צדי אחת הרי זה מוס פתים אין זו מוס בטלה פתים הרי זה מוס שלט אינו מוס ומפרס צמרא מחני' רישא צגדי וסיפא בטלה - ולענין פורים גרסיקן - (י"ג) זכב העגל טאיכה מנפת לערקוב אמרו חכמים כל חרופה העגלים בזמן פהן מגדילין הן נמתחות ובאיזה ערקוב אמרו בערקוב טבאחנע הידך - ולעולם דרך השורים טיהא צטנס ורשטיהם ופרטותיהם גדולות חכבו ארזך ורזך טיהא בחלוף החמור - ופירשו צמרא דלענין מקח וממכר לרזך טיהא כך דאמר - (ט"ו) רב יהודה פור כרסתן ופרסתן רב רישיה רבה גנובותיה וחלופיה צחמרא לחיא כפקא מיכה למקח וממכר - ולענין מומי העין מה טיהא לכן בשחור הרי זה מוס ומה טיהא שחור צלצן אינו מוס - או אם יולא העין לחץ כמו טיהא או טנכדקו איפוי העין כגון צצמר - טחופה את העין מבחוץ (כגון דוקים טבעין) או המים היורדים מנוט - (ט"ז) כדגרסיקן חרץ של פין טנפגס וטקב היה צעינו דק ותצלול לחוץ נחם ועיכב - איזהו תצלול לכן הפוסק את הקירה ונכנס בשחור אבל שחור ונכנס צלצן אינו מוס שאין עוס בצלובן הרי"ד (חורוד) והמים הקצובים - והיכא טהוי עין הבהמה עגול כעין האדם כמי הוי מוס - (י"ז) דגרסיקן מומין אלו מנה ר"ג ציצנה והודו לו חכמים שלפה הוסיפו ואמרו לו חכמים לא טמענו את אלו אלא טנגל עינו כשל בני אדם ופיו דומה לשל חזיר וטנטל רוב המדבר צלטונו - צ"ד של אחריהם אמרו הרי אלו מומין - והיכא טנרסא לצי אדם טחחו אחת או עיניו הוי יתור גדול מן האחר או יתור קטן ואפע"י טהם פוים צמדה אלא לפי ראות העינים הוי כרסא חדא הכי הרי זה מוס כדגרסיקן - (י"ח) עינו אחת גדולה ועינו אחת קטנה צמדה ולא צמדה - וכל זה טע"י צבעל חיים טאינו מוכני אדם אבל מוסיף עליהם האדם מומים מרובים כדגרסיקן - (י"ט) מומים אלו זין קצובין בין עוברין פוסלין באדם יתר עליהם האדם הגליון הלפתס והמקבן וטראטו שקוט וטקיפס וכל אלו המומים הן צמני הלאה

אם

<p>(ט"ו) צמרת דף ל"ט ע"א וגרסיקן טרים של עין: (י"א) טס דף ס' ע"א וה"ג מנה חילא ציצנה כו' ויש סמרים דנרטי לא טמענו אלא אלו ועיון פי' רש"י טס - והלארנטי צה צמ"ד צמ"ט מסמרי טען דקב: (י"ט) טס עמוד ז': (י"ט) טס דף ע"ג ע"א ועטאר טס נמכנס ונעלי טמרות: (י)</p>	<p>(ט) טס דף פ' ע"ב: (י) טס טס: (י"ב) מינת גרסיקן טול ע"ט: (י"ג) טס עמוד כ' וגרסיקן צמני ר"ט לא טיעל דקטינל: (י"ג) טס: (י"ד) טס זה טס צמנסה: (י"ז) טולין דף ס' ע"ב:</p>
---	---

המקח שער מ"ח והטמכר פד

אם נשתנה מענינו. (ך) כדגרסינן כליף דדמי רישיה לכלבא לפהם דדמי רישיה לגרגילדא דליפתא חאבא ושולארו עומד באלמע ראשו המקבן אמר רבא בר שילא דדמי רישיה למקבא דנפחא. ישרהבו שקוט וסקפס. תנא שקוט מלפניו סקיפס מאחריו כדאמרי אבמי שקיל באפיה. (ךא) ולענין מומי הולאד כגון שהוא ארוך יותר מדלי ורקיק יותר מדלי או קצר כ"כ שאין הפרש בין הראש לגופו. (ךב) כדגרסינן ושולארו ארוך נשמת שקוד למחבא מחבא ושמוט דאריך ושוייט. ולענין החוטראות הויא נמי מוס בין שיש בה עלם בין שאין בה עלם. (ךג) כדגרסינן בעלי החוטראות ר' יהודה מכסיר וחכמים פוסלי ואמרינ' דאית בה עלם כולי עלמא לא פניגי דפסלא כי פליגי דאין בה עלם. והקרח נמי הוי מוס כדגרסינן. (ךד) הקרח פסול. ולענין מומי גבינים כגון שאין לו כלל גבינים אינמי שאין מתקמות כסדר הוי' מוס כדגרסינן אין לו גבינים או שאין לו גבין אחד ר' דוסא אומר שגבינו שוכבים ומי שיש לו מוס בחוטמו סורד ממנו מוס ועבד טיף טיף אינמי שחוטמו שזה ואינו בולט כדרך כל בני אדם כדגרסינן. (ךה) החרום שחוטמו שקוע חוטמו סולד חוטמו נוטף חוטמו בולם מכין ת"ל חרום ר' יוסי אומר אין חרום אלא הכוחל שתי עיניו כ אחד אמרו לו הפלגתה אעפ"י שאינו כוחל שתי עיניו כאחת. ולענין גבהות מומי העין גרסינן. (ךו) שתי עיניו למעלה שתי עיניו למטה. אינמי שהאחת רואה למעלה והאחת רואה למטה. (ךז) כדגרסינן עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה ורואה את הנר ואת העלה ואינמי בעין מומי אחריני. (ךח) כדגרסינן עיניו טרוטוטות ולדוכות דומעות דולפות וטורדות והיבא שנקדחו ריסי עיניו נמי הוי מוס כדגרסינן ושנפשו ריסי עיניו פסול והיבא נמי שיש גדלות בעיניו יותר מבני אדם או קטנות יותר כדגרסינן. (כ) עיניו גדולות כשל עגל או קטנות כשל אוח פסול וכל היבא שאדם מולא מבי אברים שאדם כגון שתי הידים ושתי הרגלים וכן השאר דדרך העולם שיהיו שזין אם נשתנה אחד מהן מחברו כגון שהוא גדול מחברו אי יותר קטן מחברו. (כא) כדגרסינן הזדום ואמרינן זדום כגון שגבינו אי שחור וא' לבן. תנא כל בני דלא שוו להדדי זדום קרו ליה. וכן נמי כל אבר שיש באדם שהוא יותר גדול או יותר קטן לכנגד שהוא בגוף ואינו על ענין הגוף הרי זה מוס כדגרסינן גופו גדול מאבריו או קטן מאבריו חטמו גדול מאבריו או קטן מאבריו הרי זה מוס והיבא נמי דהוי קטנות באזנים או גדולות יותר מדלי או שהשפתות האחת גדולה מחברתה ונפילת השנים כדגרסינן. (כב) הגמס והלמט איזהו גמס שאינו קטנות. למע שאינו דומות לספוג שפתו התחתונה ערפת על העליונה או העליונה ערפת על התחתונה ושכטלו שניו פסול. והיבא דהויאן שדי האיש שוכבין כפדי האשה או שגדול בטנו יותר מדלי הרי זה מוס כדגרסינן. (כג) דדין שוכבין כשל אשה כריסו לבה טבורו יולא. והיבא

(ך) שם עמוד ז' וה"ג כלין דדמי' ראש' לאכלא וע"פ רש"י שם. ומ"ש הרמב"ם צפ"י המשניות ונחזור פ"ח מה' זיאו' מקדש ה"א. ונחמי' שנמחק בהשבות סראצד דאפ"ל דהי' להראצד גירסו' רצינו דוק: (ךא) ונש"ם שלני גרסינן שקיל פיסא וע"פ רש"י שם; (ךב) שם תנא וולארו ארוך; (ךג) רשמתי בלות י"ז וקד"ל כחכמי' כעצור דרמב"ם פ"ח פציאו' מקדש הלכה יוד ושנ"ר ואמרינן דאית צי' עלם מצורא שם צעוד ז': (ךד) צעור' דף ע"ג ע"א'; (ךה) שם עמוד ז': (ךו) שם צעוד ז': (ךז) שם צעוד ז': (ךח) שם צעוד ז': (ךט) שם צעוד ז': (כ) שם צעוד ז': (כא) שם צעוד ז': (כב) שם צעוד ז': (כג) שם צעוד ז':

המקח שער מ"ה והממכר

והיבא סתהפך וטפל על פניו כמו - מכפאו מד ופ"פ שאין בא עליו אלא לעתים רחוקים או טבא עליו כצדות לילה כשהוא יסן וקורין אותו בלשון כאבוס הרי זה מוס כדגרסינן (ל"ה) ככפה אפילו אחת לימים רוח קגרה באה עליו ואמרין רוח קברות מאי ניהו נאלא - והיבא נמי סחבריו נוקטים זה בזה כשהוא נותנדנד ממקום למקום הרי זה מוס (ל"ו) כדגרסינן מקיש בקדסוליו ובארכובותיו והיבא נמי סרגליו עשויות בענין שאין רכובותיו נוקפות הוי מוס כדגרסינן (ל"ז) איזהו עקול כל סמקיך פרבותיו ואין רחבותיו נוקשות - והיבא שעקבו יולא יותר מדאי או שסוקו ממוגע ברבלו עקיבו יולא לאחוריו - אמר ר' אלעזר שסוקו עומד באמצע רגלו - לענין מומי פרסותיו גרסי' - (ל"ח) וספרסחו רחבה כשל אווז ואמ' רב פפא לא תימא דטריס' ולא סדיקא אלא כיון דטריפא אע"ג דסדיקא - ולענין מומי אלצעות גרסינן - (ל"ט) אלצעותיו מורכבות זו על זו או קלוטות - ולענין יתרות האצרים גרסינן יתר ברבליו ובידיו ר' יהודה מכפיה וסכמים פוסלים - (מ) וכמו כן אס ים צו אדמומית יותר מדאי או לוצן יותר מדאי - או סחרורית יותר מדאי או אורך או קולר יותר מדאי הרי זה מוס כדגרסינן - (מ"א) הכושי והגיחור והלווקן והקפת והגנס - ומפרסינן הכושי ארכמא גיחור סומקא כדאמרי אינפי סומקא גחייא לווקן חפורא - קפח תני רב צביד גבח באריבא שומטא סניא - ומה סמתצטל מן האדם כגון הריח והגשום והטמיעה והדומה לאלו או הסבירה או הטפשות והדומה לאלו אין לרדך לפרש דאין לו מוס גדול מזה - ואעפ"י סחשבתו כל אלו הכוזבים אעפ"כ אין לנו לסמוך ולדון עליהם צדין אלא על אותן מומים הנהוגי' באותו מקום סהן כחורים מחמת אותו מוס וכן כמנהג כל מקום ומקום - וכמו כן אלו דניס צין במכירת פירות צין במכירת בגדים צין במכירת כל סחורה שעולס אין אנו דניס עליה לחזור צמוס אלא כמנהג אותו מקום שהיה הסחורה עמו - והיבא סמכר לו עבד וכמלא גכב - (מ"ב) או קוביוסטוס הגיעו אצל אס כמלא לסטים מזויין או מוכתב למלכות אומר לו הרי שלך לפניך - והיבא סאדם מוכר לחברו דבר שהוא אסור לאכינה ים למוכר להחזיר דמים ללוקה ואעפ"י שהוא כאכל אותו דבר האסור ואס הוא אותו הדבר האסור קיים או כלו או מקלחו ים על הלוקח להחזירו ועל כל פנים בעולם צין סיהא הדבר מאסורי הנאה צין ליהנות צו כלל דהחס אין על הלוקח להחזירו ועל כל פנים בעולם צין סיהא הדבר מאסורי הנאה צין שאינו מאסורי הנאה ים על המוכר להחזיר הדמים - והיבא שהלוקח מכר אותו דבר האסור לגוי ים לו לחשבן למוכר כמה סנטל מן הדמים מאותו גוי והסאלר יחזיר לו המוכר כדגרסינן - (מ"ג) השוחט את הבכור ונדע שלא הראהו מה שאכלו אכלו ויחזיר להם את הדמים ומה שאכלו אכלו ויחזיר להם את הדמים - השוחט את הספרה ומכרה ונדע שהיא טרפה מה שאכלו אכלו ויחזיר להם את הדמים ומה שלא אכלו יחזירו לו את הצמר וינכה להם מהדמים מברוהו לגוים או שהטילוהו לכלבים ישלמו לו צמר טריפה :

שער מ"ו

(ל"ד) סס עמוד ז' עמ"ס :	(ל"ט) סס :
(ל"ה) סס :	(מ) סס :
(ל"ו) סס :	(מ"א) סס עמוד ז' ועשר תני ר' צביד גבח ז"ל גבוה :
(ל"ז) סס דף מ"ה ע"ב :	(מ"ב) עיין צמס' צ"צ דף ז"ב ע"ב :
(ל"ח) סס :	(מ"ג) צנדות דף ל"א ע"ב ועיין עריף פ' צמ כור :
	(ב)

המקח שער מ"ו והממכר פד

שער מ"ו דין המוכר כשהוא נמכר לדבר ידוע ולא יתכן לאותו דבר שלקחו זה הלוקה ואינו ראוי לכך והזכירו הראשונים כגון מי שמוכר פירות לזרע ולא לזרעו ודע דכל זרעים שהם לאכילה אעפ"י שלא זממו אין על המוכר כלום שלא פ"י לו הלוקה שרולה אותו לזריעה ומה שאין ראוי זממו לאכילה כי אם לזריעה זרעו ולא זממו יש על המוכר להחזיר לו את הדמים ללוקה מאחר שלא זממו - אם פקידתו חמי מחמת הזרע שאינו יפה ואין לכו לתלות בו מחמת הארץ שאינה יפה או מחמת הזריעה שלא זרע כהוגן או מחמת ההשקאה שלא השקה כהוגן ולא מחמת יבשות ולא מחמת טרפון והדומים לו צמחאדריים בתבואה דכל היבא שאנו יכולי' להחלות בלחם מאלה אין על המוכר כלום כדב' - (ב) המוכר פירות לחברו ולא זממו אפי' זרע פסחן אינו חייב בלחירותן רשב"ג אומר זרעונו גנה שאין נאכלים חייב בלחירותן - (ג) ות"ר המוכר זרעונו גנה לחברו שאין נאכלין זרעו ונל זממו חייב בלחירותן זרעים הולכלים זרעו ולא זממו אינו חייב בלחירותן ואם התנה עמו מתחלה לזרע חייב בלחירותן מהו נותן לו דמי זרע וי"ל אף ההולכלה - מאן י"ל אומר רב הסדא רשב"ג הי רשב"ג איכיעא רשב"ג דמתני' דתנן המוכר פירות לחברו ולא זממו אפי' זרע פסחן אינו חייב בלחירותן רשב"ג אומר וכו' ת"ק נמי בכי קאמר זרע פסחן הוא דאינו חייב בלחירותן אבל זרעונו גנה שאין נאכלין חייב בלחירותן אלמא ללו הולכלה איבא בינייהו דער סבר דמי זרע ומר סבר אף הולכלה ממאי דלמא אפכא הא לא קשיא כל תנא בחרא לפסויי נילתא חמי ולגמא בולה רשב"ג היא והסורי מתסרא והכי קתני המוכר פירות ולא זממו ואפי' זרע פסחן אינו חייב בלחירותן הא זרעונו גנה שאין נאכלים חייב בלחירותן אלא הא רשב"ג דתניא המו"ך חטים לעוהן ולא לתמן ועשאן סיבין או מורסן או קמח לכתוסם ועשאו פת כפולין בהמה לטבח וכתנבלה בידו חייב מפני שהוא כנושא סכר רשב"ג אומר נותן לו דמי בשחו ודמי בושת אורחיו - אחתיו לן והבא דכולי עלמא מודו בצורת הדמים דולאי לריך לחזור היבא שלא זממו היבא שלקחן לזרע או היבא שהן זרעים שאין ראוי לאכילה אלא לזריעה - ומדע דמה פחלקו בין דמי זרע ובין דמי ההולכלה אותו שמתחייב דמי ההולכלה קנבא הוא דקנים - ומה שהזכרנו לעילא דכריך סתבא הקרקע ראויה לזריעה ולכל אותו ענינים שהזכרנו לפי שכל זמן שיוכל לטעון המוכר ולומר מחמת פשיטוקא אירע ולא מחמת הזרעים בלוקח ממני הדין עמו :

שער מ"ז

<p>זדרי מורי' נזרי רציו וסוף לסוגו מורה כהרף וסייעתו - ועיי"ש צה"ת פט"ו ממירה שכתב על זדרי כרענס דפסק כרשב"ג צמטתו ומשמע דליכא דזה משלוקו' ול"ש כי צלמת למסקנה אין דזה שום משלוקו' ומסורי מחסרם ועיי"ש צמ"ט רש"ש וה"ר :</p> <p>סד דף ז"ג פ"א וע"ז - כמוכר לו חייב בלחירותן זרעים הנאכלים פ"ל ועיי"ש צ"ס נשינו בירכא :</p>	<p>זד</p> <p>(ב) ז"ד דף ז"ג ע"א ומש"ר דכל היכי שאנו יכולי' כו' וכ"כ עור בסוף השער שז"ל שיוכל לטעון כו' דנדי' יכוונים עם תידן השני צממו' שם גירס דף אצל הרמב"ם סס כתב דלשון הרף משמע דהיבא דאין הליקוי ידוע מליגן צנריעותא דזרעים וכ"מ פרענס פט"ו ממכירם ס"א לזריך שיהי' הלקוי ידוע וכ"כ הטור צמ" רל"ז דמסתמא הוא בלחירות הפוסד והלא כדמשמע מדרינו ועיין צממע סס ס"ק פ"א - ולשון סין קל"פ מעוטנס דזה כי פסח</p>
--	---

(א)